

Barrierer for anmeldelser

Analyse om anmeldelser af seksuelle
overgreb mod børn og unge

Indholdsfortegnelse

Baggrund og formål.....	1
Definitioner og begrebsafklaringer	3
Analysedesign	6
Statistik fra sags gennemgang.....	8
Analyse	20
Forurettede.....	21
Pårørende	24
Myndigheder og institutioner	26
Grønlands Politi.....	30
Udfald af anmeldelser	36
Indirekte faktorer	41
Tværgående faktorer.....	47
Anbefalinger	53
Litteraturliste.....	69

Grønlands Politi**Udarbejdet af**

Cecilie Agerlin Fuglsang
Kriminalpræventiv medarbejder
CFU006@politi.dk

Ingeborg Simoni Leere
Kriminalpræventiv medarbejder
ILE004@politi.dk

Redigeret af

Mikkel Høj Svendsen
Leder af Forebyggelse og
Analyse
MSV006@politi.dk

Udgivelse

18. januar 2021

Baggrund og formål

Seksuelle overgreb er forbrydelser, der berører os meget som mennesker, især når de bliver begået mod børn og unge. Seksuelle overgreb mod børn og unge har i Grønland været et stort politisk emne de seneste år, og i Naalakkersuisuts strategi mod seksuelle overgreb 2018-2022, Killiliisa, henvises til forskellig forskning, der estimerer, at cirka en tredjedel af den grønlandske befolkning har været udsat for seksuelle overgreb. Udgangspunktet for denne rapport fra Grønlands Politi er at øge antallet af anmeldelser om seksuelle overgreb mod børn og unge, så myndighederne i Grønland på tværs af fagligheder, rammer og processer styrker arbejdet for at forhindre overgreb mod børn og unge og skabe en bedre fremtid for de kommende generationer. Fokus i rapporten er derfor i høj grad på de enkelte myndigheders arbejde og det tværfaglige samarbejde set fra Grønlands Politis perspektiv.

I "Sammen skaber vi tryghed, Strategi for Grønlands Politi 2019-2022" er "fokus på børn og unge" et af de fire strategiske pejlemærker. Her er målet dels at nedbringe antallet af seksuelle overgreb mod børn og unge, dels at prioritere sagsbehandling af sager om seksuelle overgreb mod børn og unge, samt at øge kompetencer og parathed i forhold til at behandle disse sagstyper.¹

For at Grønlands Politi kan lave indsatser målrettet seksuelle overgreb mod børn og unge, er det en forudsætning, at overgrebene anmeldes til politiet. I Grønlands Politi har man de seneste år set en stigning i antallet af anmeldelser om seksuelle overgreb mod børn og

---

¹ Grønlands Politi (2019): 5

unge.² Dette betragter Grønlands Politi ikke som ubetinget negativt, da det ikke nødvendigvis betyder, at der begås flere overgreb, men i lige så høj grad kan være tegn på, at flere anmelder seksuelle overgreb. Der formodes dog fortsat at blive begået et stort antal seksuelle overgreb, som aldrig kommer til politiets kendskab, kaldet mørketal. I Killiliisa anslås det, at kun en tredjedel af de seksuelle overgreb anmeldes til politiet.³ I Grønlands Politis rapport om seksualforbrydelser i Tasiilaq anbefales det i tråd hermed, at anmeldelsesmulighederne ved seksualforbrydelser bør forbedres, ligesom der henvises til, at der i politiet vil være opmærksomhed på anmeldelsesbarrierer, som særligt kan forekomme i mindre lokalsamfund.⁴

For at mindske mørketallet undersøger Grønlands Politi med denne rapport, hvad det er for nogle barrierer, der står i vejen for, at seksuelle overgreb mod børn og unge anmeldes til politiet. Rapporten har dermed til formål at identificere disse barrierer og komme med anbefalinger til indsatser, som kan være med til at øge antallet af anmeldelser og løfte arbejdet med og samarbejdet omkring bekæmpelse af seksuelle overgreb mod børn og unge på tværs af myndigheder.

Rapportens opbygning

I rapporten præsenteres indledningsvist relevant statistik baseret på anmeldelser af seksuelle overgreb mod børn under 18 år i Qaanaaq og Sydgrønland i 2017-2019. Statistikken bringes efterfølgende i spil i en analyse, der ligeledes er baseret på interviews med relevante fag- og ressourcepersoner. I analysen gennemgås en række faktorer, der udgør barrierer for, at seksuelle overgreb anmeldes til Grønlands Politi. Barriererne gennemgås med udgangspunkt i en anmeldelses vej gennem systemet ud fra følgende temaer: 'Forurettede', 'Pårørende', 'Myndigheder og institutioner', 'Grønlands Politi', 'Udfald af anmeldelser', 'Tværgående faktorer' og 'Indirekte faktorer'. På baggrund af analysen præsenteres til sidst i rapporten en række anbefalinger med fokus på tværfaglige indsatser og tiltag målrettet arbejdet med at nedbryde anmeldelsesbarrierer, hvilket skal virke til at nedbringe antallet af seksuelle overgreb mod børn og unge.

For en hurtigere gennemgang af analysens hovedpointer og anbefalinger, anbefales "Resuméversion: Barrierer for anmeldelser".

---

² Grønlands Politi (2020): 3

³ Naalakkersuisut (2018): 10

⁴ Razavi, A. P. & Friis, C. M. E. (2019): 55ff

Definitioner og begrebsafklaringer

Da denne rapport er udarbejdet af Grønlands Politi, vil der i rapporten fremgå en række politifaglige termer, såvel som andre begreber og udtryk, der kræver en definition. Disse vil blive forklaret nedenfor.

Seksuelt overgreb

Det er vanskeligt at definere, hvad der betegnes som værende et seksuelt overgreb, ligesom holdningen til seksuelle overgreb har ændret sig med tiden.⁵ For bedre at kunne arbejde i samme retning, bruger denne rapport den definition af seksuelle overgreb, som benyttes af Naalakkersuisut i Killiliisa. Definitionen lyder: *“Handlinger af både fysisk og ikke-fysisk karakter, som barnet eller den unge ikke kan forstå eller misforstår, og som barnet ikke udviklingsmæssigt er parat til at give samtykke til. Ved seksuelle overgreb udnyttes barnets tillid af den person, der begår overgrebet, og barnets integritet krænkes”*.⁶

Gerningskode

En gerningskode er politiets kategorisering af en sag i Grønlands Politis sagssystem Avannarleq. Gerningskoden tager udgangspunkt i den lovovertrædelse, som anmeldelsen omhandler. I sager om seksuelle overgreb mod et barn eller en ung, benyttes gerningskoderne 'voldtægt', 'kønsligt forhold til barn under 15 år', 'blufærdighedskrænkelse' og 'sædelighedsundersøgelse'.

Voldtægt

En voldtægt defineres som, at en person tiltvinger sig samleje eller andet seksuelt forhold ved brug af vold eller trussel om vold.⁷ I 2019 blev der foretaget en ændring af definitionen af en voldtægt i Grønlands Kriminallov §77, sådan at samleje eller andet seksuelt forhold til et barn under 12 år nu altid betragtes som værende en voldtægt.⁸ Antallet af voldtægtssager fra 2019, skal derfor ses i lyset af, at definitionen for, hvad en voldtægt er, har ændret sig.

Kønsligt forhold til barn under 15 år

Et kønsligt forhold til barn defineres som et samleje eller et andet seksuelt forhold til et barn under 15 år, hvor gerningspersonen har kendskab til barnets alder eller i så henseende har handlet uagtsomt, og hvor der ikke har været anvendt vold eller trusler om vold.⁹

Blufærdighedskrænkelse

---

⁵ Balvig, F. m.fl. (2009): 9

⁶ Naalakkersuisut (2018): 11

⁷ Kriminallov for Grønland. Lov nr. 306 af 30. april 2008, §77

⁸ Lovtidende A, 2019: Lov Nr. 168 af den 27. februar 2019 om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland.

⁹ Kriminallov for Grønland. Lov nr. 306 af 30. april 2008, kapitel 18 §79

En blufærdighedskrænkelse defineres som et forhold, der krænker en persons blufærdighed, det vil sige overskrider personens grænser, og hvor forholdet ikke kan betegnes som en voldtægt eller et kønsligt forhold til barn under 15 år.¹⁰

Sædelighedsundersøgelse

En sædelighedsundersøgelse var indtil fornylig politiets måde at navngive en anmeldelse om et seksuelt overgreb, når det påkrævede yderligere efterforskning at placere den kriminelle handlings indhold inden for de tre ovennævnte paragraffer. Betegnelsen sædelighedsundersøgelse blev i år 2018 udfaset af Grønlands Politi. I dag placeres alle anmeldelser om seksuelle overgreb mod børn og unge således inden for en af de tre paragraffer, så snart politiet modtager anmeldelsen. Da denne rapport også behandler sager fra 2017, vil betegnelse sædelighedsundersøgelse fremgå af nærværende rapport.

Børn og unge

Denne rapport beskæftiger sig med seksuelle overgreb foretaget mod både børn og unge. Med børn og unge menes der personer fra 0-17 år. Dette aldersspænd er valgt på baggrund af artikel 1 i FN-konventionen om Barnets Rettigheder, hvor børn defineres som personer under 18 år.¹¹

Forurettet og offer

Med betegnelserne 'forurettet' og 'offer' menes en person, som selv har været udsat for et seksuelt overgreb som barn eller ung.

Gerningsperson, krænker

Med betegnelserne 'gerningsperson' og 'krænker' menes en person, som har begået eller er mistænkt for at begå et seksuelt overgreb mod et barn eller en ung.

Pårørende

Med en pårørende menes der en person, som har en personlig relation til den forurettede, dette enten en familiær eller venskabelig relation. Når det betegnes, at en pårørende for eksempel anmelder en mistanke om et overgreb mod et barn eller en ung, er der altså tale om en mistanke, der er opstået på baggrund af den pårørendes private kendskab til den forurettede, og ikke qua personens ansættelse.

Fagpersoner

Med fagpersoner menes alle de personer, der gennem deres profession arbejder med, eller har kontakt til, børn og unge, herunder også Grønlands Politi.

---

¹⁰ Kriminallov for Grønland. Lov nr. 306 af 30. april 2008, kapitel 18 §84

¹¹ Bekendtgørelse af FN-konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder, Artikel 1

Myndigheder og institutioner

Med myndigheder henvises der til offentlige og private institutioner, der rummer faggrupper, der arbejder med børn og unge.

Tværfagligt samarbejde

Med 'tværfagligt samarbejde' henvises der både til samarbejde på tværs af faggrupper inden for den enkelte sektor, samt samarbejde på tværs af sektorer.

Mistanke om et seksuelt overgreb

Når det i rapporten omtales 'mistanke om seksuelt overgreb' dækker dette over alle former for viden, som er baggrund for, at en person enten underretter om eller anmelder et seksuelt overgreb mod et barn eller en ung. Der skelnes således ikke mellem eksempelvis konkret viden om eller bekymring for et seksuelt overgreb.

Analysedesign

Denne rapport vil blandt andet belyse forskellige årsager til mørketal ved seksuelle overgreb mod børn og unge i Grønland. Den empiriske undersøgelse har fundet sted i henholdsvis Sydgrønland og Qaanaaq. Områderne er blandt andet udvalgt på baggrund af MIOs rejserapporter om Kommune Kujalleq fra 2017 og om Qaanaaq fra 2018, hvoraf det formodes, at der er særligt store mørketal i disse dele af Grønland.¹² I en undersøgelse af kriminalitet og retsbevidsthed i Grønland fremgår det ligeledes, at risikoen for alvorlige seksuelle overgreb umiddelbart ser ud til at være relativt høj i Nord-, Øst- og Sydgrønland.¹³ Grønlands Politi har allerede særligt fokus på Østgrønland, da Grønlands Politi i 2019 udgav en kortlægning af seksualforbrydelser mod børn og unge i Tasiilaq, som også kom med anbefalinger til forebyggende indsatser på området. Grønlands Politi har derfor valgt at fokusere på Sydgrønland og Qaanaaq som udgangspunkt for denne undersøgelse.

Undersøgelsens grundlæggende hypotese var, at der dels kunne identificeres en række områdespecifikke anmeldelsesbarrierer, og dels en række tværgående tendenser for hele Grønland. Resultaterne viste umiddelbart, at der var tale om mange tværgående anmeldelsesbarrierer, hvorfor der i rapporten er lagt vægt på at behandle disse. De få områdespecifikke anmeldelsesbarrierer for Sydgrønland og Qaanaaq er således udeladt.

Dataindsamlingen bag denne rapport har fundet sted i første halvdel af år 2020. Datagrundlaget består delvist af kvalitative interviews og delvist af kvantitativ data udfundet ved en manuel gennemgang af sager oprettet i Grønlands Politis sagssystem Avannarleq mellem år 2017 og 2019.

Gennemgang af anmeldelser til Grønlands Politi

Rapporten belyser det aktuelle anmeldelsesbillede ved en manuel gennemgang af alle anmeldelser om seksuelle overgreb i Sydgrønland og Qaanaaq i perioden 2017-2019, hvor forurettede på gerningstidspunktet har været mellem 0 og 17 år. Dette er gjort for at identificere de mønstre og sammenhænge, der viser sig på tværs af anmeldelserne, og dermed belyse anmeldelsernes karakteristika. Ligeledes har anmeldelsernes karakteristika bidraget til udarbejdelsen af interviewguides til undersøgelsens kvalitative del. Sagsgennemgangen afgrænser sig til anmeldelser, hvor det seksuelle overgreb har fundet sted i henholdsvis Sydgrønland, Qaanaaq og disses bygder.

---

¹² MIO (2018): 25; MIO (2017): 17

¹³ Balvig, F. (2015): 18f

Interviews

Det er meget vanskeligt at finde frem til dem, der ikke åbner op og fortæller om et seksuelt overgreb, samt dem hvis seksuelle overgreb ikke er blevet anmeldt til politiet. Fokus har derfor været at interviewe fag- og ressourcepersoner, der beskæftiger sig, eller på anden vis er i kontakt, med børn, unge eller ofre for seksuelle overgreb, og som har kendskab til lokalsamfundene i Sydgrønland og i Qaanaaq. Det er disse fag- og ressourcepersoners erfaringer, der er blevet brugt til at finde frem til de barrierer, der kan stå i vejen for, at et seksuelt overgreb anmeldes til politiet. Vi har i vores omfang af informanter ønsket at samle et empirisk materiale, som dels har været tilstrækkeligt stort til at spore nogle tværgående tendenser, og dels tilstrækkeligt detaljeret til at komme i dybden med de forskellige barrierer. For at muliggøre dette har vi anvendt semistrukturerede interviews, som giver mulighed for forholdsvist åbent at lade interviewdeltagerne sætte ord på deres erfaringer. Alle interviews er foretaget af medarbejdere fra Grønlands Politi fra januar til maj 2020 og tager udgangspunkt i samme interviewguide. Vi har gennem vores interviewguide lagt vægt på at få belyst både faglige og tværfaglige perspektiver, såsom erfaringer med underretninger og politianmeldelser samt rammer og arbejdsgange i forbindelse med sager om seksuelle overgreb. Hertil har vi også lagt vægt på at få belyst nogle af de kulturelle omstændigheder, der kan have indflydelse på barriererne for at anmelde et seksuelt overgreb. Der er i alt foretaget 75 interviews med samlet 100 interviewdeltagere kaldet "informanter". Informanterne består af ansatte i henholdsvis skolevæsenet, socialvæsenet, sundhedsvæsenet, Grønlands Politi, ansatte i selvstyrets institutioner, frivillige og lokale ressourcepersoner, samt rollemodeller fra Killiliisas rollemodelkorps, hvoraf flere selv har været udsat for seksuelle overgreb i barndommen.

Statistik fra sags gennemgang

I dette afsnit gennemgås den kvantitative data med henblik på at præsentere de tal, der benyttes i rapportens analyseafsnit. Den videre kvantitative analyse og diskussion vil fremgå og blive koblet sammen med den kvalitative data i rapportens analyseafsnit.

Anmeldelseskaraktistika

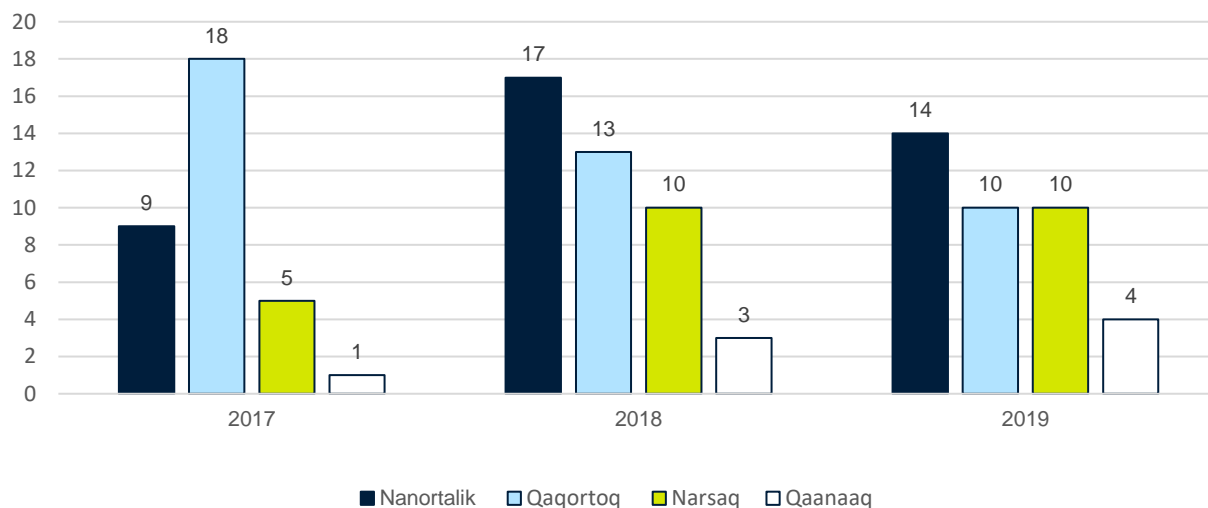
For at kunne mindske mørketal er det afgørende at vide, hvad der karakteriserer de anmeldelser, der faktisk kommer til Grønlands Politi.

Antal anmeldelser

I perioden 2017-2019 har Grønlands Politi registeret i alt 115 anmeldelser om seksuelle overgreb mod et barn eller en ung i Sydgrønland og Qaanaaq. Heraf er 113 oprettet på baggrund af en personlig, skriftlig eller telefonisk henvendelse fra en borger eller en anden myndighed, og to er oprettet på baggrund af informationer, som Grønlands Politi er blevet bekendt med via en videoafhøring om et andet forhold.

Én anmeldelse er ikke ensbetydende med, at der er tale om ét kriminelt forhold, ligesom flere anmeldelser også kan omhandle det samme kriminelle forhold. I fire ud af de 115 anmeldelser, er der således tale om anmeldelser, der omhandler samme kriminelle forhold. Disse fire dobbelte anmeldelser tæller med i den følgende statistiske gennemgang, da formålet er at belyse karakteristika fra et seksuelt overgreb begås, til politiet bliver bekendt med hændelsen gennem en anmeldelse. Senere vil vi belyse antallet af de sager, der er blevet oprettet hos Grønlands Politi på baggrund af de 115 anmeldelser.

Figur 1 Antal anmeldelser om seksuelle overgreb mod børn og unge i Sydgrønland og Qaanaaq i perioden 2017-2019. Anmeldelsesantallet er fordelt efter den by, hvor det seksuelle overgreb er blevet anmeldt samt året for anmeldelsen.

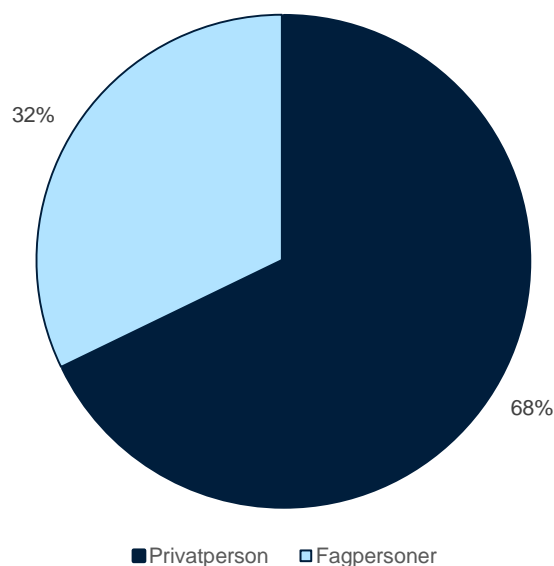

Kilde: Grønlands Politis sagssystem Avannarleq d. 31.01.2020.

Hvem anmelder?

For at få et indblik i, hvem der anmelder seksuelle overgreb mod børn og unge, er det blevet undersøgt, hvem der står registreret som anmelder. Der er i denne opdeling blevet skelnet mellem anmeldelser fra privat- og fagpersoner. Denne skelnen er blevet fortaget, da det er interessant at få belyst, hvor ofte seksuelle overgreb kommer til Grønlands Politis kendskab via myndigheder, institutioner eller gennem politiets eget arbejde, og hvor ofte det er privatpersoner, der henvender sig.

Figur 2 Anmeldere opdelt efter om anmeldelsen er foretaget af en privat- eller fagperson.

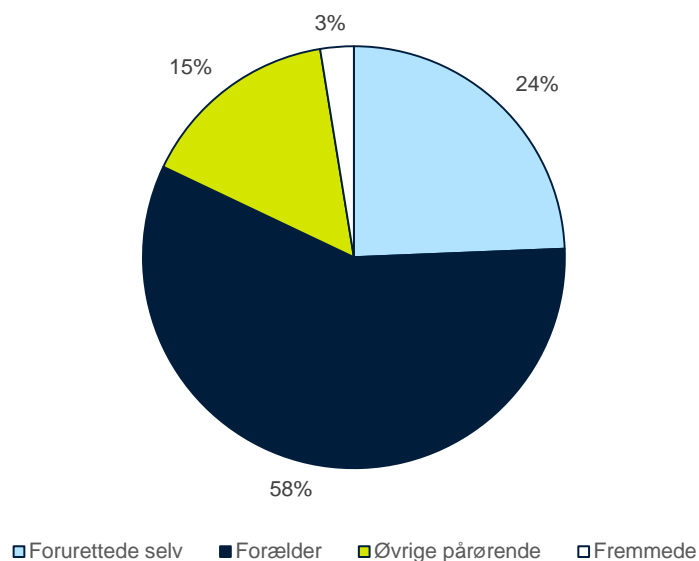

Note: I alt 115 anmeldere, heraf 78 privatpersoner og 37 fagpersoner.

Kilde: Grønlands Politis sagssystem Avannarleq d. 31.01.2020.

I de gennemgåede sager er i alt 78 anmeldelser anmeldt af privatpersoner. For at få belyst den relation som de privatpersoner, der anmelder et seksuelt overgreb, har til den forurettede, er anmeldelser via privatpersoner blevet inddelt i følgende kategorier: 'Forurettede', 'Forældre', 'Øvrige pårørende' og 'Fremmede'. I kategorien 'Forældre' er både medregnet biologiske og stedforældre. Med 'Øvrige pårørende' menes der personer med privat kendskab til den forurettede, som ikke er en forælder. Med 'Fremmede' er der tale om en anmelder, som forud for anmeldelsen umiddelbart ikke har kendskab til den forurettede.

Figur 3 Privatpersoner, der har anmeldt et seksuelt overgreb mod et barn eller en ung, fordelt ud fra anmelderens relation til den forurettede forud for anmeldelsen.

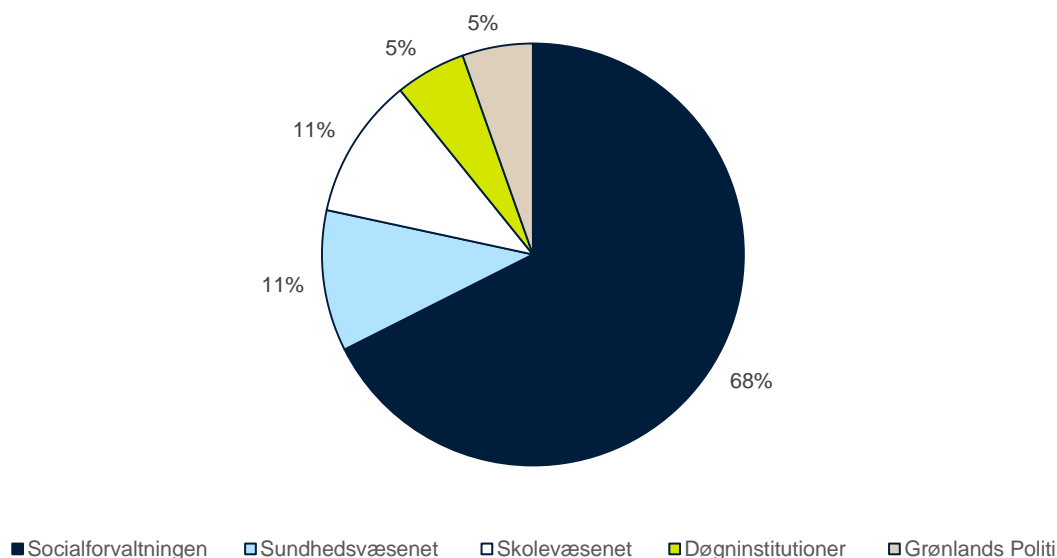
Note: I alt har 78 privatpersoner anmeldt et seksuelt overgreb, heraf 19 forurettede, 45 forældre, 12 øvrige pårørende og 2 fremmede.

Kilde: Grønlands Politis sagssystem Avannarleq d. 31.01.2020.

I de gennemgåede sager er i alt 37 anmeldt af personer, der har en professionel relation til forurettede. For at få belyst hvilke faggrupper der typisk anmelder et seksuelt overgreb mod et barn eller en ung, er anmeldelser foretaget af fagpersoner blevet inddelt i følgende kategorier: 'Socialforvaltningen', 'Sundhedsvæsenet', 'Skolevæsenet'¹⁴, 'Døgninstitutioner' og 'Grønlands Politi'.

¹⁴ Under kategorien 'skolevæsenet' indgår både anmeldere, der er ansat på den forurettedes folkeskole og anmeldere, der er ansat på den forurettedes elevhjem.

Figur 4 Fagpersoner, der har anmeldt et seksuelt overgreb mod et barn eller en ung, fordelt ud fra anmelderens professionelle relation til den forurettede.

Note: I alt har 37 fagpersoner anmeldt et seksuelt overgreb, heraf 25 fra socialforvaltningen, 4 fra sundhedsvæsenet, 4 skolevæsenet, 2 fra døgninstitutioner og 2 fra Grønlands Politi.

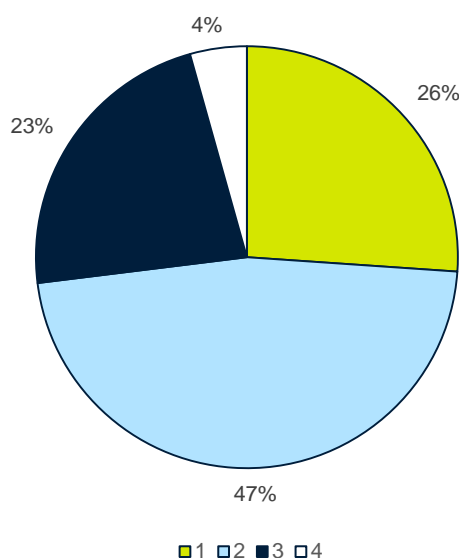
Kilde: Grønlands Politis sagssystem Avannarleq d. 31.01.2020.

Antal personer, der er involveret i en anmeldelse

Anmelderen af et seksuelt overgreb er ikke altid den første, der har kendskab til, at det seksuelle overgreb har fundet sted. Var dette tilfældet, ville det altid være den forurettede, gerningspersonen eller et eventuelt vidne, der stod som anmelder. Der kan dels være personer, som har mistanke om det seksuelle overgreb, men ikke går videre med det, og dels personer, som fortæller om det seksuelle overgreb til andre personer, men ikke selv henvender sig til politiet. Det følgende vil kortlægge antallet af personer registeret af Grønlands Politi, som har haft mistanke om, at et seksuelt overgreb har fundet sted, og som har videregivet mistanken, hvilket har resulteret i en anmeldelse.

I de 115 anmeldelser har der været mellem én og fire personer involveret, før anmeldelsen landede hos politiet. Når fire personer har været involveret vil det for eksempel sige, at det forurettede barn har fortalt om overgrebet til en forælder, forælderen har fortalt det til sygehuset, sygehuset har underrettet socialforvaltningen, og socialforvaltningen har orienteret politiet, hvilket har resulteret i en anmeldelse.

Figur 5 Antal involverede i en anmeldelse om seksuelle overgreb mod et barn eller en ung.

Note: I de 115 anmeldelser har der i 30 tilfælde været én involveret, 54 tilfælde været to involverede, 26 tilfælde været tre involverede og i 5 tilfælde været fire involverede.

Kilde: Grønlands Politis sagssystem Avannarleq d. 31.01.2020.

Karakteristika ved de seksuelle overgreb

Som beskrevet kan en anmeldelse føre til, at politiet opretter flere sager. Der oprettes flere sager, hvis en anmeldelse beskriver kriminelle forhold med forskelligt gerningsindhold, gerningstidspunkt eller gerningssted. I alt er de 115 anmeldelser oprettet som 126 politisager. Den følgende statistiske gennemgang vil tage udgangspunkt i de 126 oprettede sager.

Tabel 1 Antal sager om seksuelle overgreb mod børn og unge i Sydgrønland og Qaanaaq i perioden 2017-2019 fordelt efter politiets gerningskode samt år for anmeldelsen.

	2017	2018	2019	I alt
Voldtægt	5	7	10	22
Kønsligt forhold til barn under 15 år	7	13	7	27
Blufærdighedskrænkelse	17	25	27	69
Sædelighedsundersøgelse	8	0	0	8

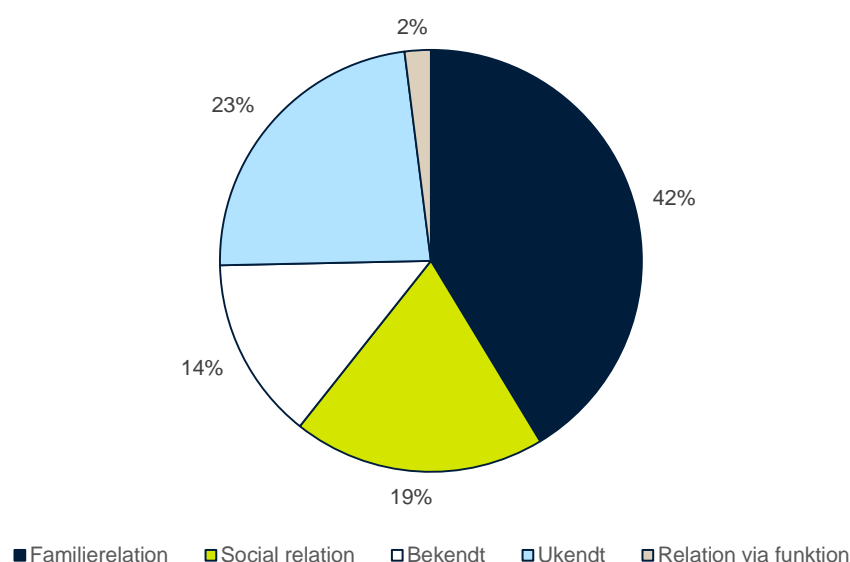
Note: I 2019 blev der foretaget en ændring af definitionen af en voldtægt i Grønlands Kriminallov §77, sådan at samleje eller andet seksuelt forhold til et barn under 12 år nu altid betragtes som værende en voldtægt.¹⁵ Antallet af voldtægtssager fra 2019, skal derfor ses i lyset af, at definitionen for, hvad en voldtægt er, har ændret sig.

Kilde: Grønlands Politis sagssystem Avannarleq d. 31.01.2020.

¹⁵ Lovtidende A, 2019: Lov Nr. 168 af den 27. februar 2019 om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland.

I sagsgennemgangen er relationen mellem den forurettede og gerningspersonen blevet kortlagt. Dette for at karakterisere den relation som forurettede har til gerningspersonen forud for det seksuelle overgreb. Relationerne er blevet opdelt i følgende kategorier: 'Familielation', 'Social relation', 'Bekendt', 'Ukendt' og 'Relation via funktion'. Kategorien 'Familielation' betyder, at en gerningsperson enten er i familie med eller gift ind i den forurettedes familie. Kategorien 'Social relation' betyder, at den forurettede har kendskab til gerningspersonen via sin omgangskreds. Denne kategori dækker både over kærester, venner og relaterede til kæreste eller venner. Kategorien 'Bekendte' betyder, at den forurettede ved, hvem gerningspersonen er, men ikke umiddelbart omgås med gerningspersonen. Kategorien 'Ukendt' betyder, at forurettede ikke kender gerningspersonen forud for det seksuelle overgreb. Kategorien 'Relation via funktion' betyder, at den forurettede kender til gerningspersonen grundet gerningspersonens funktion, det vil sige gerningspersonen for eksempel er ansat på forurettedes skole.

Figur 6 Relationen mellem den forurettede og gerningspersonen.

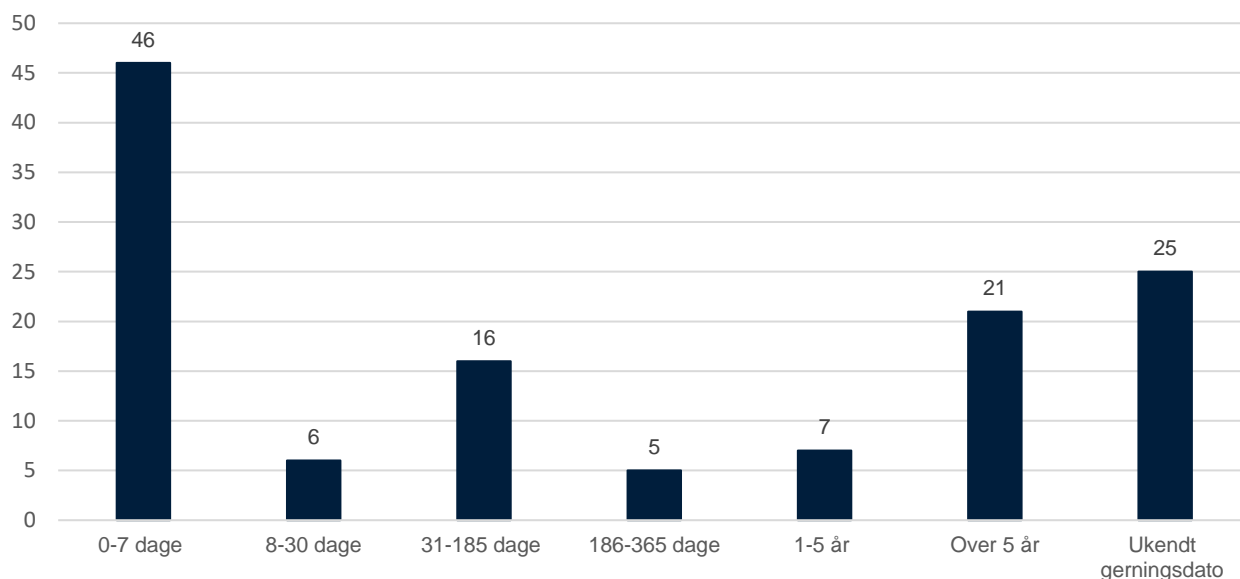
Kilde: Grønlands Politis sagssystem Avannarleq d. 31.01.2020.

Anmeldelsesdato

Når der begås et seksuelt overgreb, er det ikke altid, at det anmeldes med det samme. Derfor beskrives her tiden fra gerningsdato til anmeldelsesdato. Denne tid er inddelt i følgende intervaller: 0-7 dage, 8-30 dage, 31-185 dage, 186-365 dage, 1-5 år og over 5 år efter gerningsdatoen. Da det ikke altid er muligt at klarlægge datoen for det seksuelle overgreb, benyttes ligeledes kategorien 'Ukendt gerningsdato'. 'Ukendt gerningsdato' dækker over sager, hvor overgrebet foregår over en længere periode, eller hvor den præcise gerningsdato er ukendt.

Figur 7 Antal politisager inddelt efter tidsinterval fra gerningsdatoen til datoen for anmeldelsen.

Kilde: Grønlands Politis sagssystem Avannarleq d. 31.01.2020.

Afgørelse i politisager

Når en sag er færdigbehandlet af politiet, ender sagen i en afgørelse eller sendes til videre behandling i retsvæsenet. Har politiets efterforskning fundet tilstrækkelige beviser for, at der har fundet en kriminel handling sted, føres sagen ved retten. Har politiets efterforskning ikke ført til tilstrækkelige beviser, henlægges sagen af Grønlands Politi. Vi har set nærmere på, hvad afgørelserne har været i sagerne om seksuelle overgreb mod børn og unge i Sydgrønland og Qaanaaq. Ud af de 126 sager var 102 sager færdigbehandlet af politiets sagsbehandler i starten af 2020, hvor sagerne blev gennemgået og analyseret.¹⁶ Det er disse 102 sagers afgørelser, som vil blive behandlet her. Ud af de 102 sager indgår også sager, der afventer afgørelse fra kredsretten.

I retssystemet skelnes der mellem fældende og ikke fældende afgørelser. En fældende afgørelse er en betegnelse for, at retssystemet mener, at de har fundet frem til den rigtige gerningsperson. Fældende afgørelser omhandler henholdsvis dom, tiltalefrafald¹⁷, bøde, at sagen er henlagt, da gerningspersonen er under den kriminelle lavalder eller afgået ved døden. Dette er årsagen til, at henlæggelse på grund af gerningspersonens alder og gerningspersonens dødsfald står adskilt fra øvrige typer af henlæggelser.

¹⁶ De 102 sager indeholder de sager, der var færdigbehandlet pr. 31.01.2020.

¹⁷ Tiltalefrafald vil jævnfør Retsplejelovens §313 sige, at der ligger til grund, at gerningspersonen er skyldig, men at det af forskellige grunde findes forsvarligt at undlade at rejse tiltale. Retsplejelov for Grønland. Lov nr. 305 af 30. april 2008.

Tabel 2 Oversigt over afgørelser på de 102 sager, der er afsluttet i politiregi.

Afgørelse	Antal
Dom	18
- Betinget anstaltsanbringelse	10
- Ubetinget anstaltsanbringelse	6
- Behandlingsdom ¹⁸	1
- Advarsel	1
Frifindelse	1
Bøde afgivet af Grønlands Politi¹⁹	1
Henlagt på grund af gerningspersonens unge alder	4
Henlagt på grund af gerningspersonens dødsfald	2
Tiltalefrafald	2
Henlæggelse	52
- Henlagt på bevisets stilling	19
- Henlagt som uopklaret	10
- Henlagt grundet forældet	4
- Henlagt som ingen overtrædelse/grundløs	19
Afventer kredsretten	22

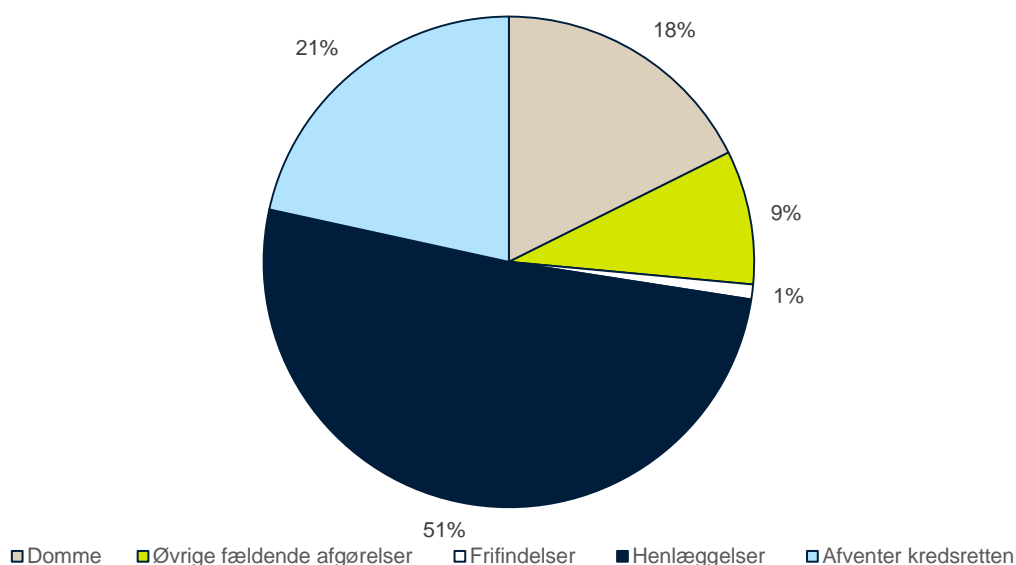
Kilde: Grønlands Politis sagssystem Avannarleq d. 31.01.2020.

Nedenfor angives andelen af afgørelser i procent. Her er henholdsvis 'Bøde', 'Henlagt på grund af gerningspersonens unge alder', 'Henlagt på grund af gerningspersonens dødsfald', og 'Tiltalefrafald' samlet under 'Øvrige fældende afgørelser', da disse omhandler fældende afgørelser foretaget af politiet, modsat 'Domme', der afgøres ved retten.

¹⁸ Ved behandlingsdom menes "særlige foranstaltninger for psykisk syge kriminelle".

¹⁹ I ingen af de 102 afsluttede sager, har retten afgjort sagen med en bøde.

Figur 8 Afsluttede politisager angivet i procent efter sagens afgørelse.

Note: I alt 102 afgørelser, heraf 18 domme, 9 øvrige fældende afgørelser, 1 frifindelse, 52 henlæggelser, og 22 afventer kredsretten.

Kilde: Grønlands Politis sagssystem Avannarleq d. 31.01.2020.

I det følgende vises sammenhæng mellem afgørelserne på de 102 afsluttede sager holdt op imod, hvor lang tid der gik fra gerningsdato til anmeldelsesdato. Dette for at finde mønstre i mellem dette interval og afgørelsen.

Tabel 3 Interval mellem gerningsdato og anmeldelsesdato holdt op mod sagens afgørelse.

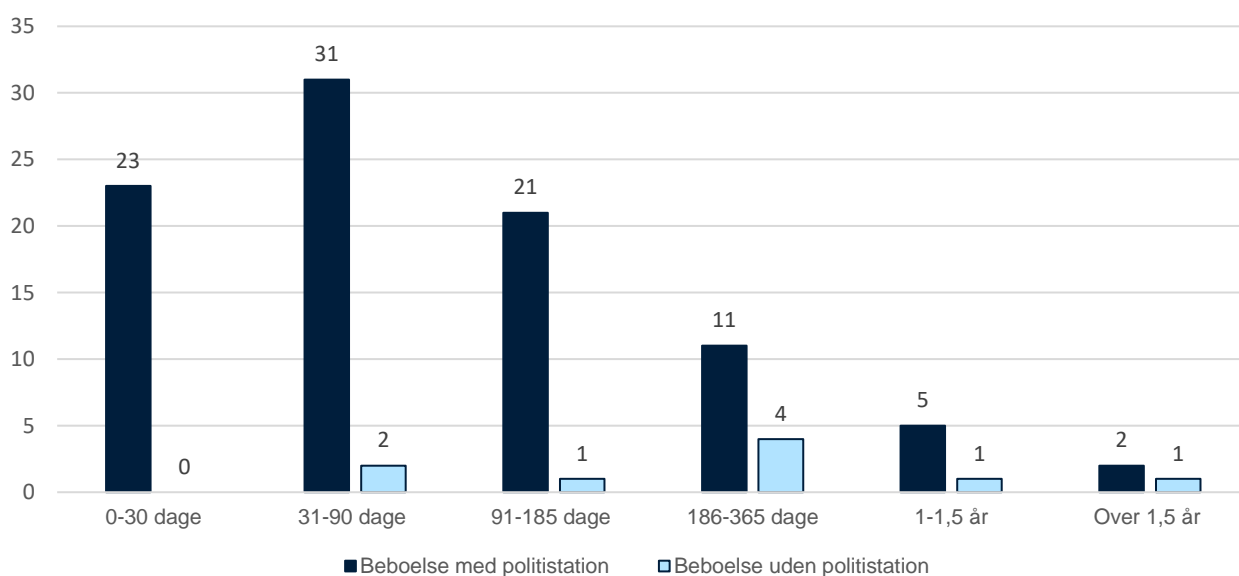
	0-7 dage	8-30 dage	31-185 dage	186-365 dage	1-5 år	Over 5 år	Ukendt gerningsdato	I alt
Domme	5	1	2	3	1	1	6	18
Øvrige fældende afgørelser	3	0	0	0	1	4	0	9
Frifindelser	1	0	0	0	0	0	0	1
Henlæggelser	23	4	4	2	2	8	9	52
Afventer kredsretten	6	0	6	0	1	6	3	22

Kilde: Grønlands Politis sagssystem Avannarleq d. 31.01.2020

Grønlands Politis sagsbehandlingstider

I det følgende gennemgås sagsbehandlingstiden i de 102 afsluttede sager. Sagsbehandlingstiden er udregnet efter, hvor mange sager, der er blevet færdigbehandlet af Grønlands Politi, inden for et angivet tidsinterval.²⁰ Sagsbehandlingstiden er inddelt i følgende tidsintervaller: 0-30 dage, 31-90 dage, 91-185 dage, 186-365 dage, 1-1,5 år og over 1,5 år. Vi har desuden set nærmere på, hvordan sagsbehandlingstiden fordeler sig, alt efter om gerningsstedet er på en beboelse med eller uden politistation. Beboelse med politistation er henholdsvis Narsaq, Qaqortoq, Nanortalik og Qaanaaq. Beboelse uden politistation er bygder, fåreholdersteder og fangststeder.

Figur 9 Politiets sagsbehandlingstid inddelt i tidsintervaller, og inddelt efter om gerningsstedet for det seksuelle overgreb er på en beboelse med eller uden politistation.

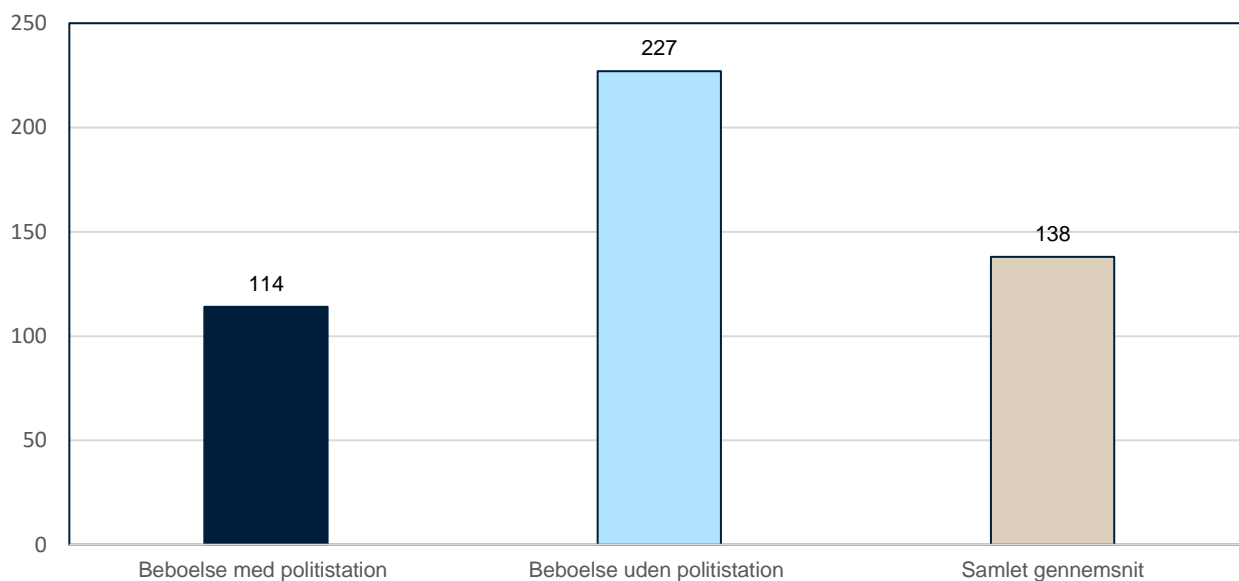

Kilde: Grønlands Politis sagssystem Avannarleq d. 31.01.2020.

Nedenfor vises antal gennemsnitlige dage for sagsbehandlingen i Grønlands Politi, når det seksuelle overgreb er foregået på en beboelse henholdsvis med og uden politistation.

²⁰ Sagsbehandlingstiden dækker over tiden fra anmeldelse til afgørelse af en sag, tidligst ved henlæggelse og senest ved fremsendelse af sagen til retten i første instans. Sagsbehandlingstiden dækker derfor over alle afgørelsestyper, jf. tabel 2, side 16.

Figur 10 Grønlands Politis gennemsnitlige antal dage for sagsbehandlingen fordelt efter om gerningsstedet har været ved en beboelse med eller uden politistation, samt det samlede gennemsnit.

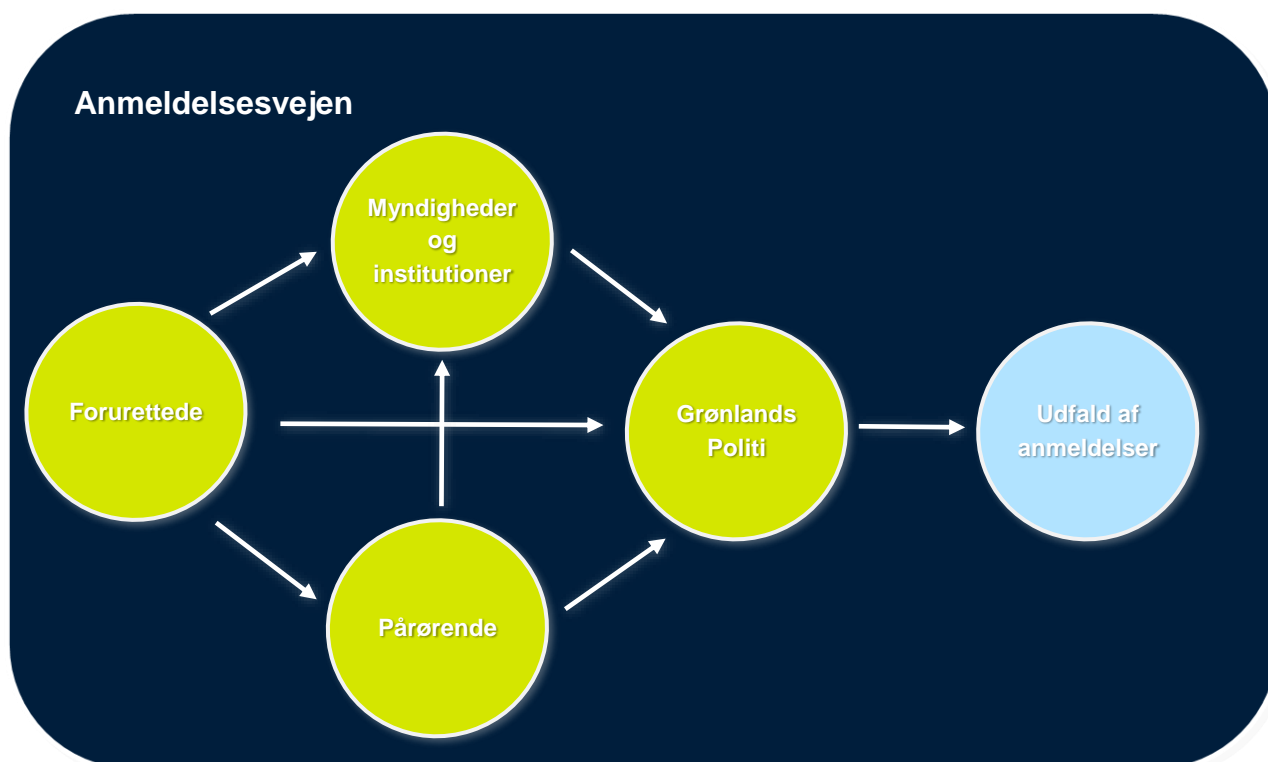
Note: Det gennemsnitlige antal sagsbehandlingsdage for beboelse med politistation dækker over 93 sager. Det gennemsnitlige antal sagsbehandlingsdage for beboelse uden politistation dækker over 9 sager. Det samlede gennemsnit dækker over det gennemsnitlige antal sagsbehandlingsdage for de i alt 102 afsluttede sager.

Kilde: Grønlands Politis sagssystem Avannarleq d. 31.01.2020.

Analyse

Af rapportens statistik fremgår det, at der er mellem én og fire personer involveret i, at et seksuelt overgreb mod et barn eller ung kommer til politiets kendskab.²¹ Der er altså mange forskellige veje fra, at et seksuelt overgreb mod et barn eller ung begås, til det anmeldes til Grønlands Politi og sagen efterfølgende afgøres.

For at få et overblik over dette, har vi kortlagt "Anmeldelsesvejen" ved nedenstående illustration:

Ved de mange forskellige anmeldelsesveje, er der også mange potentielle steder, hvor anmeldelsesbarrierer kan opstå. Nogle anmeldelsesbarrierer relaterer sig til den enkelte involverede part, hvor andre opstår i samspillet mellem de forskellige involverede parter. Hertil er nogle anmeldelsesbarrierer også kulturelt betinget, som påvirker alle involverede i anmeldelsesvejen på kryds og tværs.

På baggrund af kortlægningen af anmeldelsesvejen har vi valgt at inddele anmeldelsesbarriererne i følgende temaer: 'Forurettede', 'Pårørende', 'Myndigheder og

²¹ Figur 5, side 13

institutioner', 'Grønlands Politi', 'Udfald af anmeldelser', 'Tværgående faktorer' og 'Indirekte faktorer'. I de følgende afsnit vil hver enkelte tema blive behandlet.

Forurettede

Der findes både barrierer for, at man som forurettet åbner op om sit overgreb, og fortæller nogen om det, og der findes yderligere barrierer for, at man som forurettet går til politiet og anmelder det seksuelle overgreb. I rapportens statistik fremgår det, at blot 24 % af anmeldelserne fra privatpersoner er blevet foretaget af den forurettede selv.²²

Dette afsnit vil behandle de barrierer, der kan stå i vejen for, at en forurettet overhovedet fortæller nogen om det seksuelle overgreb, da dette er en væsentlig barriere for, at overgrebet ender med at blive anmeldt til politiet. For bedre at kunne nedbryde disse barrierer, vil afsnittet afslutningsvis kort belyse nogle af de årsager, der spiller ind, når en forurettet rent faktisk vælger at åbne op og fortælle om, og eventuelt anmelde, det seksuelle overgreb, vedkommende har været udsat for.

Manglende viden, skyld og skam

For at en forurettet åbner op om et seksuelt overgreb, er det en forudsætning, at den forurettede er klar over, at overgrebet er forkert. Det er det ikke alle forurettede, der ved, på trods af at den forurettede har undret sig over overgrebet eller har oplevet det som ubehageligt:

*Der hvor det gik nedad var, da jeg fandt ud af, at "What, jeg er faktisk blevet seksuelt misbrugt". (...) Men dengang syntes jeg bare, at det var ingenting ift. det min veninde havde oplevet. Og jeg syntes bare, at vi havde en virkelig dårlig barndom, men noget i den retning troede jeg ikke, jeg havde. Altså, jeg var ikke blevet voldtaget. **Udsat for seksuelt overgreb***

En årsag til dette kan for eksempel være, at hvis den forurettede har oplevet mange svigt i sin opvækst, så skiller de seksuelle overgreb sig ikke særligt ud, men opleves blot som en del af svigtene. Dertil tror især mindre børn ofte ubetinget på, hvad de voksne siger, og uvidenheden kan derfor også forårsages af dette magtmisbrug.²³ En anden årsag kan være manglende viden om seksualitet og grænser. Flere informanter fortæller, hvordan sex og seksualitet stadig er noget, der ikke tales så meget om i befolkningen, og selvom der er kommet mere åbenhed om emnet i løbet af de senere år, fortæller informanterne, at det stadig er et tabu. Flere børn og unge kan derfor have et begrænset kendskab til, hvad der er sund og god seksualitet, hvad der er decideret ulovligt, eller ikke have lært at mærke efter, hvor deres personlige grænse går. I en undersøgelse om børn og unge i Grønland med

---

²² Figur 3, side 11

²³ Gregersen, C. (2010): 23ff

fokus på seksuelle overgreb fremgår det, at hele 29 % ikke vidste, at de oplevede et seksuelt samvær, første gang det skete, og at især de yngste ikke har haft kendskab til, hvad et seksuelt samvær er.²⁴

Nogle af de andre barrierer, som fylder meget hos de forurettede, er skyld og skam. Flere af de forurettede informanter fortæller, hvordan de har bebrejdet dem selv for at være medskyldige i, at det seksuelle overgreb fandt sted, og først senere i livet har kunnet placere skylden hos gerningspersonen: *"Men dengang syntes jeg så selv, det var min egen skyld, at jeg gik med til at kysse ham og gik med til at røre ved ham, og jeg lod ham røre ved mig. Og så selvom han holdt mig fast til sidst, så syntes jeg stadigvæk, det var min egen skyld. Og jeg fortalte ikke noget til min mor, fordi hun ville blive sur over, at jeg havde været fuld."*
Udsat for seksuelt overgreb.

Flere forurettede fortæller, hvordan det at have været udsat for et seksuelt overgreb opleves som værende meget skamfuldt og flovt. Nogle forurettede har derfor valgt at holde det seksuelle overgreb hemmeligt og har aktivt prøvet at glemme, at det er sket.²⁵ Flere informanter fortæller, hvordan de forurettede ikke har lyst til at blive set på og stemplet som et offer for et seksuelt overgreb: *"Ingen skal kunne sige, at jeg er blevet voldtaget, så derfor turde jeg ikke snakke om det."*
Udsat for seksuelt overgreb.

Frygt

En anden barriere, der har fyldt meget i interviewene, er frygt for, hvad der vil ske, hvis den forurettede åbner op om det seksuelle overgreb. Som det fremgår af nedenstående citat, så kan frygten pege i mange retninger, da den både handler om konsekvenserne for den forurettede selv, for den forurettedes familie og for gerningspersonen.

Det kunne jo være, at de fik nogle klø, når de kommer hjem. Eller at det bare, ja, fortsatte endnu mere, endnu værre. For eksempel en far, så bliver de bange for, at han skal i fængsel [anstalt]. Eller, jamen, at de bliver vrede, og at de så, ja, får nogle klø. Eller at de drikker endnu mere.
Ansæt i sundhedsvæsenet

Flere forurettede har oplevet, at gerningspersonen har truet med vold eller drab mod dem eller deres pårørende, hvis de fortæller om det seksuelle overgreb: *"Så jeg har ikke sagt noget, fordi dem, der havde krænket mig, havde truet mig på forskellige måder, og jeg møder dem i byen. Så angsten var rigtig stor"*.
Udsat for seksuelt overgreb.

Flere undersøgelser om seksuelle overgreb i Grønland angiver, at den forurettede og gerningspersonen i størstedelen af sager om seksuelle overgreb har kendskab til hinanden

---

²⁴ Christensen, E. og Baviskar, S. (2015): 34ff

²⁵ Søberg, T (2016): 7

forud for overgrebet.²⁶ Af de sager, der er gennemgået i denne undersøgelse, fremgår det også, at hele 42 % af overgrebene har fundet sted i en familierelation, 19 % har fundet sted i en social relation mellem den forurettede og gerningspersonen, og at 14 % af overgrebene er blevet begået af en bekendt til forurettede.²⁷ Mange forurettede kan derfor have en frygt for, at det at åbne op om et seksuelt overgreb kan føre til splittelse i familien eller have sociale konsekvenser.²⁸

For nogle forurettede bunder frygten i, at familien opleves som et trygt livsfundament, som de ikke har lyst til at ødelægge. Andre forurettede frygter, hvad det at åbne op vil have af økonomiske konsekvenser for familien, samt konsekvenser for egen boligsituation, ved at den forurettede vil blive anbragt uden for hjemmet eller blive smidt ud hjemmefra.

Da seksuelle overgreb nogle gange begås af en person, som står den forurettede meget nær, kan den forurettede tilmed være bange for, hvad det at åbne op vil have af konsekvenser for gerningspersonen, såsom anstaltsanbringelse eller udstødelse af lokalsamfundet. Selvom den forurettede ønsker, at overgrebene skal stoppe, kan den forurettede være bange for at miste kontakten til gerningspersonen, da den gode del af relationen ønskes at blive bevaret.²⁹

Mangel på tillid og en tillidsperson

At have været udsat for et seksuelt overgreb kan være en meget traumatisk oplevelse, som kan føre til, at den forurettede dels oplever psykiske følger som angst, depression og PTSD,³⁰ og dels kan opleve at miste tillid til andre mennesker: *"Det er egentligt utroligt, at jeg siger, at man som voksen kunne være bange for det meste i livet, men det var jeg."*

Udsat for seksuelt overgreb. Hos nogle forurettede har mangel på tillid til andre mennesker gjort, at de ikke har følt sig trygge ved at fortælle åbent om deres overgreb før sent i livet eller, hos nogle forurettede, nogensinde.

Andre forurettede har manglet en person eller et sted, som de har haft nok tillid til og følt sig trygge ved: *"Jeg havde ikke nogen, jeg kunne fortælle alt til dengang, eller det følte jeg ikke, at jeg havde"* **Udsat for seksuelt overgreb.** Flere informanter fortæller også, hvordan fortielsen nogle gange har handlet om, at der simpelthen ikke har været nogen, der har spurgt.

Når forurettede åbner op

---

²⁶ Larsen, C. V. L. & Bjerregaard, P (2019): 11; Razavi, A. P. & Friis, C. M. E. (2019): 35

²⁷ Figur 6, side 14

²⁸ Rigspolitiet (2017): 79

²⁹ Stevnhøj, A. L. & Strange, M. (2016): 118

³⁰ Karstoft, Kl., Beck, N. & Elklit, A. (2012): 14

I nedenstående behandles årsager til, at nogle forurettede, på trods af disse barrierer, formår at åbne op, og nogle senere hen anmelder overgrebet til politiet.

Fælles for mange af de forurettede informanter er, at de valgte at fortælle om overgrebet, da de var nået til et punkt i deres liv, der kaldte på handling. Ligesom det fremgår af nedenstående citat, fortæller flere, at de følte, at de havde "ramt bunden", havde forsøgt selvmord eller følte, at de sad fast i en sorg, vrede eller en depressiv tilstand, som de blev nødt til at gøre noget ved.

Jeg var desperat, jeg kunne ikke finde ud af mig selv, jeg kunne ikke finde ud af, hvilken retning jeg skulle tage i mit liv, altså jeg kunne ikke finde formålet med mit liv, altså hvad nyttede det hele-agtigt. Udsat for seksuelt overgreb

Nogle af de forurettede informanter, som har anmeldt til politiet, fortæller også, hvordan vreden mod gerningspersonen, og mod de senfølger overgrebet har påført dem, motiverede dem til at anmelde det seksuelle overgreb. Andre fortæller, hvordan det at anmelde gav dem muligheden for at få skylden af egne skuldre og komme videre i livet: *"For mig havde det den betydning, at nu har jeg gjort alt, hvad jeg kunne, inden for det system, vi lever under her. Jeg har gjort, hvad jeg kunne, det er et punktum i et meget kedeligt kapitel af mit liv."*
Udsat for seksuelt overgreb.

Flere informanter påpeger, at mange forurettede ikke er bevidste om, at det at åbne op, og fortælle om det seksuelle overgreb, har en positiv effekt for dem, da de derved får mulighed for at bearbejde hændelsen.

Pårørende

Pårørende er både vigtige, når det handler om de overgreb, som den forurettede fortæller højt om, og de overgreb, der aldrig fortælles om. Af denne rapport's statistik fremgår det, at hele 73 % af anmeldelserne, der er blevet foretaget af en privatperson, er blevet anmeldt af en pårørende til den forurettede.³¹ Flere informanter fortæller ligeledes, hvordan pårørende motiverer forurettede til enten at søge hjælp eller anmelde det seksuelle overgreb: *"Lige før jeg kom til politiet, har jeg tænkt over det at komme til politiet, der har jeg snakket med en barndomsveninde (...) Så sagde hun et eller andet "jeg synes det er en god idé, hvis du tager til politiet."*
Udsat for seksuelt overgreb.

Dette afsnit vil dels behandle de barrierer, der er for, at en pårørende får en mistanke om et seksuelt overgreb, og de barrierer der er for, at en pårørende går videre med denne mistanke.

---

³¹ Figur 3, side 11: De 73 % pårørende er en sammenlægning af 'Forældre' (58 %) og 'Øvrige pårørende' (15 %)

Manglende viden

Flere af de forurettede informanter fortæller, hvordan de har ændret adfærd efter det seksuelle overgreb, hvor nogle har oplevet at blive meget indadvendte, nogle udadreagerende og andre selvdestruktive: *"Altså, når der er brand, ikke også, så kommer der jo røg."* **Udsat for seksuelt overgreb.** Da flere børn og unge ikke selv søger hjælp, når det seksuelle overgreb pågår, er det vigtigt, at de pårørende er opmærksomme på tegn og adfærdsforandringer, som kan vække mistanke.³² Af de sager, der er gennemgået i denne undersøgelse, fremgår det, hvordan flere forældre har fået en mistanke om et seksuelt overgreb på baggrund af en adfærdsændring hos deres barn, og at de derfor tog en snak med barnet om emnet, hvorefter barnet betroede sig.

Det er dog ikke alle pårørende, der er i stand til at lægge mærke til disse signaler. Nogle ved ikke, hvad de skal kigge efter, mens alkoholisme i andre tilfælde har været med til at begrænse, at den pårørende har lagt mærke til de signaler, som børnene sender.

Ligesom det gør sig gældende hos nogle forurettede, mangler en del forældre viden om, hvad der er sund seksualitet. Hos nogle forældre kan det skyldes, at seksualitet ikke har været noget, der blev talt om i deres opvækst, og det opleves blandt flere informanter, at forældre har svært ved at få snakket med deres børn om seksualitet. Hos andre forældre kan det skyldes, at forældrene selv har været udsat for et seksuelt overgreb. I en undersøgelse foretaget af SFI svarede hele 35 % af mødrene i undersøgelsen, at de selv havde været udsat for et seksuelt omsorgssvigt.³³ Litteratur om emnet peger på, hvordan pårørende, der selv har været udsat for overgreb, har sværere ved at se signaler, som ofre for seksuelle overgreb sender.³⁴

Flere informanter fortæller også, hvordan de har oplevet, at forældre har haft svært ved at sætte grænser for deres børn: *"Du kan ikke give noget, væk du ikke selv har, så det bliver sådan en ond cirkel. Det er også derfor, vi gør så meget for at undervise forældrene i at sætter de der grænser, så børn det kan sige naamik [nej], hvis der er nogen, der vil pille."*

Ansæt i sundhedsvæsenet.

Ifølge Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn (Børnestøtteloven), har alle borgere underretningspligt, hvis de får kendskab til at et barn mistrives, og herunder også hvis et barn bliver udsat for seksuelle overgreb.³⁵ Selvom en undersøgelse foretaget af Meeqqat Inuunerissut, Bedre Børneliv angiver, at de fleste voksne kender til underretningspligten, er det ikke alle, der handler efter den.³⁶ Flere informanter giver

---

³² Naalakkersuisut (2018): 33

³³ Christensen, E., Kristensen, L. G. & Baviskar, S. (2008): 90

³⁴ Christensen, E. & Baviskar, S. (2015): 46

³⁵ Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn §15

³⁶ Pedersen, C., Gohr, C. & Olsen, I. (2014): 42ff

eksempler på, hvordan pårørende ikke har haft viden om, hvad de skulle gøre, eller hvor de skulle henvende sig, når de fik kendskab til et seksuelt overgreb.

Frygt

Ligesom frygt kan være en barriere hos de forurettede, fortæller flere informanter også, hvordan frygt kan gøre sig gældende hos de pårørende til den forurettede. Dette gælder især, hvis der er tale om et overgreb begået af en gerningsperson i den nære familie. Hvis det for eksempel er en far eller en stedfar, som er gerningsmand, er moderen både pårørende til forurettede og gerningspersonen og derfor meget følelsesmæssigt, sikkerhedsmæssigt og økonomisk involveret. De pårørende kan blandt andet have frygt for, at barnet bliver anbragt, og at den pårørende mister kontakt til barnet, at miste en forsørger i familien, at miste kontakten til gerningspersonen. Derudover kan de frygtede konsekvenser, der eventuelt må være for gerningsperson, frygt for gerningspersonens reaktion og egen sikkerhed, samt frygt for familiens omdømme og eget omdømme som forælder.

Myndigheder og institutioner

Det er sjældent, at børn udsat for overgreb selv søger hjælp.³⁷ Seksuelle overgreb mod børn og unge bliver oftest kendt for omverdenen gennem reaktioner eller initiativer fra en person, der ikke selv har været involveret i overgrebet - typisk et familiemedlem eller en fagperson i barnets hverdag.³⁸ I denne undersøgelse er 37 af de i alt 115 anmeldelser anmeldt af en fagperson, altså kommer 32 %³⁹ af anmeldelser af seksuelle overgreb fra myndigheder. Det er derfor vigtigt, at også professionelle voksne omkring børn og unge engagerer sig og reagerer, når der gives udtryk for mistvivl.

Tidlig opsporing og skærpet underretningspligt

I Grønland gælder det, at *"Ansatte i social-, skole- eller sundhedssektoren samt ansatte i daginstitutioner har en skærpet pligt til straks at underrette kommunalbestyrelsen, når den ansatte i forbindelse med udøvelsen af sit professionelle virke bliver bekendt med, eller har grund til at antage, at et barn har behov for særlig støtte."*⁴⁰

Dette indebærer, at fagpersoner skal underrette til kommunens socialforvaltning ved mistanke om seksuelle overgreb.

---

³⁷ Naalakkersuitsut (2018): 22

³⁸ Socialstyrelsen (2014): 19

³⁹ Figur 2, side 10

⁴⁰ Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn, §16

En forudsætning for, at der bliver underrettet, er, at de relevante faggrupper både ved, hvordan man underretter⁴¹ og har kendskab til hvilke tegn og adfærdsforandringer hos børn og unge, der knytter sig til seksuelle overgreb. Flere informanter peger på, at viden på disse områder hos nogle faggrupper er utilstrækkelig:

*Det er mere skoleledelsen og lærerne, der skal blive bedre til at skelne omsorgssvigt og krænkelse. Der er jo elever, der prøver at vise "Jeg har det ikke godt herinde", der råber op. Og så bliver de bare stemplet som uopdragne eller uartige børn. Det er de ikke. De har jo behov for at blive forstået. **Ansæt i skolevæsenet***

Ud over viden om underretninger og tegn på seksuelle overgreb kræver det, at faggrupperne har mulighed for at afsætte tid til at være opsøgende og engagerede i forbindelse med tidlig opsporing. Mængden af opgaver kan gøre det vanskeligt at prioritere opsøgende arbejde og samtaler, når børn og unge er klar til at åbne op: *"Mange af dem vil faktisk gerne fortælle, når man afsætter tid til det, men det kræver tid. Og det kræver også, at man er åben og kan vente lang tid på svar."* **Ansæt i sundhedsvæsenet.**

Børn og unge bruger mange timer dagligt med ansatte i social-, skole- eller sundhedssektoren. Disse faggruppers øjne, ører og viden er essentiel i forhold til opsporing: *"Udfordringen er, at underretninger først kommer, når barnet ER ødelagt"*. **Ansæt i socialvæsenet.**

Håndtering af underretning

Når en socialforvaltning modtager en underretning, skal indholdet i denne ifølge Børnestøtteloven vurderes inden for 24 timer. Politiet skal straks orienteres, hvis underretningen giver mistanke om vanrøgt, vold og trusler mod barnet eller mellem andre medlemmer af husstanden, eller seksuelle overgreb mod et barn.⁴²

Selve indholdet af underretningen er selvfølgelig afgørende for, at en vurdering af alvoren kan laves både kvalificeret og rettidigt. Men det er mindst lige så vigtigt, at sagsbehandleren har de rette faglige kompetencer og ressourcer til rådighed.

Arbejdsbyrde og sagstal

I både Sydgrønland og Qaanaaq beskrives sagsbehandlingen hos socialforvaltningernes børne- og ungeafdelinger som præget af personaleudskiftning og travlhed. I en undersøgelse fra 2018 fremgår det, at antallet af sager pr. sagsbehandler på børn- og

⁴¹ Se "Tværgående faktorer", side 47

⁴² Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn, § 19

ungeområdet i Kommune Kujalleq var 104, mens det i Qaasuitsup Kommunia var 83.⁴³ I samme undersøgelse ses, at Grønlands Socialrådgiverforening (NIISIP) til sammenligning anbefaler et vejledende sagstal på børne- og familie området i kommunerne på cirka 35-40 sager. Sagspresset og sagsbehandleres arbejdsbyrde vurderes derfor meget stort.⁴⁴ Tendensen til høje sagstal fremhæves også af flere informanter i denne undersøgelse som værende problematisk: *"Presset på den enkelte sagsbehandler er så stort, at vi bliver nødt til at arbejde meget overfladisk med problemstillingerne."* **Ansæt i socialvæsenet.**

Faglige kompetencer og støtte

Mange informanter oplever et varierende uddannelsesniveau blandt børne- og ungesagsbehandlere, og især håndteringen af komplekse og tunge sager påvirkes af mangel på faglært personale: *"Det kan være, at de ikke sender politianmeldelse, fordi de handler på andre områder og for hurtigt. (...) At de anbringer barnet uden for hjemmet, fremfor at man først politianmelder. (...) De bruger ikke helhedssynet. De fokuserer på en eller to løsninger, muligheder og arbejdsgange. Så glemmer de at politianmelde."* **Ansæt i socialvæsenet.**

Som det fremgår af eksemplet, kan fagpersoners faglige overblik være afgørende for, at en politianmeldelse finder sted. Flere informanter påpeger, at arbejdet med tunge børnesager er belastende og derfor kræver både faglig sparring og supervision, der ofte er begrænsede muligheder for lokalt.

Sociale og personlige udfordringer blandt fagpersoner

Enkelte informanter nævner, at frygt og utryghed kan afholde fagpersoner fra at lave en underretning eller en politianmeldelse. Flere frygter beskyldninger fra forældre, der eksempelvis stiller dem personligt til ansvar for en anbringelse af et barn: *"Vi får ikke underretninger fordi, de [andre fagpersoner] tør ikke lave underretninger. (...) De bliver skældt ud, de bliver truet, men anmelder det ikke."* **Ansæt i socialvæsenet.**

Enkelte informanter fortæller, at de selv har oplevet seksuelle overgreb i barndommen, eller har viden om, at deres kollegaer har. Det beskrives, hvordan det kan påvirke fagligheden,⁴⁵ ligesom det stiller krav til ledelsen i forhold til at beskytte medarbejderne og sikre, at der tages hånd om de personlige udfordringer, som medarbejderne måtte have:⁴⁶

Jeg plejer at tænke over, at hvis jeg ringer til socialforvaltningen bliver jeg afsløret/stukket af socialforvaltningen, ja den nervøsitet. Ja, jeg burde være

⁴³ Departementet for Familie, Ligestilling, Sociale Anliggender og Justitsvæsen (2017): 7. Qaanaaq, der i dag er en del af Avannaata Kommunia, var indtil kommunedelingen i 2018 en del af daværende Qaasuitsup Kommunia.

⁴⁴ Ibid.: 8

⁴⁵ Styrelsen for Forebyggelse og Sociale Forhold (2019): 19

⁴⁶ Socialstyrelsen (2017): 17

*bedre til at kontakte socialforvaltningen med det samme. Jeg er efterhånden blevet sådan, at jeg ikke underretter. (...) Jeg tror, at det er fordi, jeg har oplevet at blive seksuelt krænket og har aldrig sagt noget om det til nogen andre - det er nok grunden til, at jeg er bange for det. (...) ...Det der med at man bliver set ned på eller stemplet, hvis man vil ud med noget. **Ansæt i skolevæsenet***

Flere informanter fortæller i tråd hermed, at det kan være vanskeligt at skelne privat fra professionelt i mindre byer og bygder. MIO beskriver ligeledes i en rejserapport fra 2018, hvordan ansatte i byer og bygder, der er befolkningsmæssigt små, i højere grad end andre arbejder med inhabilitet som en uundgåelig præmis.⁴⁷

---

⁴⁷ MIO (2018): 31

Grønlands Politi

Nogle anmeldelsesbarrierer relaterer sig specifikt til det at skulle henvende sig til politiet som myndighed. De barrierer, som er målrettet Grønlands Politi, omhandler både kendskabet og relationen til politiet før anmeldelsen, mødet med politiet ved anmeldelsen og sagsbehandlingen efter anmeldelsen. Barriererne kan både være opstået via anmelderens egne erfaringer eller via kendskab til andre forurettede eller pårørendes erfaringer. Alle erfaringerne er med til at påvirke det samlede indtryk af, om det at anmelde et seksuelt overgreb til politiet "nytter noget". I dette afsnit vil de anmeldelsesbarrierer, som direkte relaterer sig til Grønlands Politi som myndighed, blive beskrevet.

Uklarhed om forudsætninger for anmeldelsen

For at øge anmeldelsestilbøjelighederne er det afgørende, at befolkningen ved, hvornår de skal henvende sig til politiet i forbindelse med en mistanke om, at der er blevet begået et seksuelt overgreb mod et barn eller ung. Langt størstedelen af informanterne i denne undersøgelse fortalte, at man altid bør anmelde et seksuelt overgreb til politiet. Alligevel fremgik det af interviewene, at der var flere tilfælde, hvor informanterne ikke selv ville anmelde en mistanke om et seksuelt overgreb. Dette skyldtes blandt andet usikkerhed om, hvad der skal til, for at man kan anmelde et seksuelt overgreb. Informanterne var blandt andet i tvivl om følgende: Er det muligt at anmelde et seksuelt overgreb, når den forurettede er død? Giver det mening at anmelde et seksuelt overgreb, når overgrebene er sket for længe siden, og ikke længere pågår? Er det muligt at anmelde et seksuelt overgreb på vegne af andre? Hvornår er der nok indhold i mistanken til, at der kan påbegyndes en efterforskning om et seksuelt overgreb?

Informanternes tvivlsspørgsmål resulterer i, at de selv begynder at fortolke, hvornår det giver mening at anmelde til politiet: *"For netop hvis den er forældet, kommer du ikke til at vinde den sag. Det er ord mod ord, og specielt hvis det har givet noget konflikt i familien for eksempel, så er der mange ord i mange retninger, og det er bare min fornemmelse, at det ville være svært at få det til en dom."* **Ansæt i selvstyreejet institution.**

Fortællingen, om at det er svært at få dom, når et overgreb er sket for flere år siden, går igen blandt flere informanter. Dette er dog ikke entydigt korrekt. Ser man på de gennemgåede sager til denne rapport, er hele 23 % af de sager, der er fremsendt til retten⁴⁸, blevet anmeldt over et år efter gerningstidspunktet, og 18 % er blevet anmeldt over fem år efter gerningstidspunktet.⁴⁹

---

⁴⁸ Dvs. at anklagemyndigheden har vurderet, at sagen bevismæssigt kan løftes.

⁴⁹ Tabel 3, side 17: Sammenlagt har 40 sager ført til dom eller afventer retten. Ud af disse 40 er 9 sager (23 %) anmeldt over et år efter gerningstidspunkt og 7 sager (18 %) anmeldt over fem år efter gerningstidspunktet.

Ovenfor fremgår det, hvordan man som forurettet, pårørende eller fagperson kan være i tvivl om, *hvornår* et seksuelt overgreb skal anmeldes til politiet. Enkelte fagpersoner fortæller også, at de i mødet med politiet har oplevet, at der ikke er en klar procedure for, *hvordan* man skal anmelde et seksuelt overgreb til politiet. En oplevelse af forskellige udmeldinger om arbejdsgange og sagsbehandlingsprocedurer i mødet med politiet er med til at skabe forvirring og misforståelser hos anmelderen.

Oplevelsen af anmeldelsen

I en tilfredshedsundersøgelse om borgernes tillid til det danske politi⁵⁰ (Politiets tilfredshedsundersøgelse) fremgår det, hvordan oplevelsen af at blive taget seriøst af politiet har den største betydning for borgerens samlede tilfredshed med politiets håndtering af deres sag. I undersøgelsen er ofre for grov sædelighedskriminalitet blandt dem, som i højest grad oplevede, at politiet ikke tog dem seriøst, når de foretog anmeldelsen. Undersøgelsen konkluderer, at oplevelsen af ikke at blive taget seriøst kan knyttes op på, at den forurettede oplever, at der er uoverensstemmelse mellem, hvor alvorlig politiet giver udtryk for, at hændelsen er og den forurettedes egen vurdering af hændelsens alvor.⁵¹ Det er derfor vigtigt, at betjenten forholder sig så objektivt som muligt, så betjentens holdninger og følelser ikke forstyrrer kvaliteten og vurderingen af sagen.⁵² Flere af denne undersøgelses betjente fortæller, hvordan de oplever, at man i befolkningen er blevet mere opmærksomme på seksuelle overgreb:

Man skal ikke bare være afvisende, men ligesom forklare (...) hvor vi snakker om overgreb, og hvor man snakker om "uetisk optræden", "amoralisk optræden", uden at det er overtrædelse af Kriminalloven. Ansat i Grønlands Politi

Politiet vurderer ved alle anmeldelser, hvorvidt der er begrundet mistanke om, at der er tale om et kriminelt forhold. Det er dog vigtigt, at betjentene tager hensyn til forurettedes oplevelse af krænkelser, da den forurettede kan opleve ikke at være blevet taget seriøst og at være gået forgæves til politiet.

I politiets tilfredshedsundersøgelse fremgår det også, at det er vigtigt, at den forurettede i forbindelse med anmeldelsen bliver mødt med empati, forståelse og imødekommenhed fra politiets side:⁵³ *"Ja, hvad for en hjælp får jeg så. Det fik jeg ikke noget ud af. I hvert fald ikke imens jeg var dernede [på politistationen], inden jeg gik. Der var ikke nogen, der dyssede mig ned, eller sagde at det ikke er min skyld, eller et eller andet. For jeg tror helt bestemt, at det kan være rigtig godt, når det kommer ud, at nogen så snakker med én og siger, at man har været dygtig, eller at det var godt man kom og fortalte om det."* **Udsat for seksuelle**

---

⁵⁰ Der findes ikke en tilsvarende undersøgelse om borgernes tilfredshed med Grønlands Politi.

⁵¹ Rigspolitiet (2020a): 16

⁵² Søberg, T. (2016): 12f

⁵³ Rigspolitiet (2020a): 12

overgreb. For at den forurettede oplever at blive taget seriøst af politiet, er det ligeledes vigtigt, at politiet anerkender den forurettedes oplevelse som en forbrydelse, da anmeldelsesprocessen også er led i den forurettedes egen bearbejdning af hændelsen.⁵⁴

Afhøring og sagsbehandling

Det kan være meget smertefuldt for en forurettet at åbne op om at have været udsat for et seksuelt overgreb blandt andet grundet skyld og skam. Mange forurettede undlader derfor detaljerne om overgrebet, når de åbner op, både for at beskytte dem selv og deres pårørende. Når politiet skal afhøre en forurettet i en sag om et seksuelt overgreb, er det politiets opgave at få klarlagt omstændighederne for hændelsesforløbet. Politiet spørger derfor meget detaljeret ind til det seksuelle overgreb, hvilket kan være meget grænseoverskridende for den forurettede at svare: *"Det var virkelig smertefuldt, fordi politiet skulle have detaljerne, dem havde jeg aldrig nogensinde sagt til nogen, så det var en virkelig smertefuld proces. Det var det."* **Udsat for seksuelt overgreb.** Seksuelle overgreb opfattes også af betjentene som værende tunge sager. Betjentene påpeger, at det kræver erfaring at komme rigtigt i dybden og stille de relevante spørgsmål i disse sager. Flere efterspørger derfor også øget supervision og undervisning i håndteringen af sager om seksuelle overgreb mod børn og unge.

Undersøgelser viser, at det generelt opleves som et betydeligt pres at blive politiafhørt i kriminalsager, men at det især gælder forurettede i sager om vold og voldtægt.⁵⁵ Der er derfor også en øget risiko for, at forurettede i afhøringer om seksuelle overgreb vil opleve politiets spørgsmål som bebrejdende eller direkte fjendtlig, kaldet "sekundær-viktimisering".⁵⁶ Dette kan medføre, at den forurettede føler sig udsat for endnu et "overgreb", og i værste fald udsætte den forurettede for re-traumatisering.⁵⁷ En afhøring hos politiet kan altså *"rive op i et sår, der er ved at hele, men det vil rive op i et sår, der ikke vil gavne fremadrettet."* **Ansæt i selvstyreejet institution.**

For at undgå sekundær-viktimisering er det vigtigt, at der indledningsvist bliver skabt en rolig og tillidsfuld atmosfære for afhøringen. Det er ligeledes vigtigt, at der afsættes god tid til at afhøre den forurettede, da traumat ved seksuelle overgreb kan medføre, at hukommelsen bliver fragmenteret, og det kan derfor tage længere tid for den forurettede at huske præcist, hvad der skete⁵⁸. Afhøringen af en forurettet i en sag om et seksuelt overgreb kan derfor være ekstra tidskrævende, hvis forklaringen skal være detaljeret. Netop tid kan være en udfordring, da man i Grønlands Politi arbejder på små stationer, hvor mængden af sager varierer, og antallet af betjente kan være begrænset til kun én ansat på den lokale

---

⁵⁴ Ibid.: 11

⁵⁵ Søberg, T. (2016): 8

⁵⁶ Ibid.: 9

⁵⁷ Ibid.: 8f

⁵⁸ Søberg, T. (2016): 13ff

politistation. Den enkelte politibetjent har derfor mange forskelligartede opgaver, hvilket kan gå ud over kvaliteten af sagsbehandlingen: *”Der er for mange opgaver pr. mand, til at man kan involvere sig meget i hver enkelte opgaver, det bliver hurtigt sådan nogle maskinopgaver.”* **Ansæt i Grønlands Politi.**

Flere betjente fortæller også, hvordan det på de små stationer kan være svært at få afsat tid til at tage ud til bygderne. Af statistikken fremgår det, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for sager, hvor gerningsstedet har været ved en beboelse uden politistation, er cirka dobbelt så lang som for sager, hvor gerningsstedet har været ved en beboelse med politistation.⁵⁹

En anden udfordring ved de små stationer kan være spørgsmålet om inhabilitet. Som betjent i en lille by bliver man hurtigt en del af lokalsamfundet, og det kan derfor være svært at forholde sig objektivt til de borgere, der skal afhøres: *”Jeg kan godt mærke på mig selv nogle gange, at jeg har ikke lyst til at afhøre og sigte de folk, jeg også skal se i min fritid. Så nogle gange prøver jeg at få mine kollegaer til at afhøre dem, men i langt de fleste tilfælde har jeg været nødsaget til selv at afhøre dem (...) man føler bare, at så er det for tæt på til, at man virkelig har lyst til at gå hårdt til dem.”* **Ansæt i Grønlands Politi.** Selvom betjenten i citatet er bevidst om sit eget ståsted, kan objektiviteten altså blive udfordret i små samfund, hvor der kun er få betjente at trække på.

Nærhed og tryghed

Grønlands Politis overordnede vision lyder ”Sammen skaber vi tryghed”, og af ”Strategi for Grønlands Politis 2019-2022” fremgår det også, at tryghed er det ord, som bedst beskriver politiets rolle i det grønlandske samfund.⁶⁰ I Justitsministeriets udspil ”Nærhed og tryghed” sammenkobles følelsen af tryghed med nærhed, hvor der lægges vægt på, at politiet skal være synlige og tilstedeværende i lokalsamfundet.⁶¹

I politiets ”Tryghedsundersøgelse i Grønland” fra 2019 fremgår det, at hele 81,6 % af undersøgelsens deltagere har angivet, at de føler sig trygge.⁶² Hvad angår ”nærhed”, er der dog ikke så stor tilfredshed blandt nærværende undersøgelses informanter. Mange informanter fortæller, hvordan de savner politiets tilstedeværelse og synlighed i lokalsamfundet. Synligheden er især et problem i bygderne, hvor der kan gå længere imellem, at blandt andet børnene møder en politibetjent: *”De unge er bange for politiet, fordi de ikke ser dem så tit. (...) Når der sker noget alvorligt, så er det politiet, der kommer, og tager de kriminelle, det er det eneste, de ved.”* **Ansæt i skolevæsenet.** Hvis børn skal have

---

⁵⁹ Figur 9, side 18 og figur 10, side 19. Sagsbehandlingstiden for sager, hvor gerningsstedet er ved en beboelse uden politistation, er baseret på blot 9 sager.

⁶⁰ Grønlands Politi (2019): 2

⁶¹ Justitsministeriet (2018): 2

⁶² Rigspolitiet (2020b): 7

tillid til politiet, er det ifølge informanterne vigtigt, at børnene også har et positivt møde med politiet. Mange fagfolk efterspørger derfor, at politiet afsætter mere tid til besøg i klubber og på skolerne, så der kan skabes en bedre relation til politiet.

At et barn føler tillid til politiet er også vigtigt for efterforskningen, når politiet for eksempel skal afhøre et barn i en sag om et seksuelt overgreb. Har barnet ikke tillid til politiet, kan det have den konsekvens, at barnet ikke vil åbne op og fortælle om overgrebet, og efterforskningen derfor må stoppes: *"Den krænkelse vil de ikke fortælle til én, som de ikke har tillid til, selvom det er politiet (...) fordi tillid det er det, man først skal bygge op for at åbne sig."* **Ansæt i selvstyrejet institution.**

Sprogbarrierer og udskiftninger

Grønlands Politi er en politikreds i Dansk Politi. Blandt andet fordi der ikke er nok grønlandske betjente til at besætte alle stillingerne i Grønlands Politi, tager mange dansk uddannede betjente på assistance eller bliver i øvrigt ansat i Grønlands Politi. I 2019 var 29% tilkaldt fra Danmark.⁶³ Dette betyder, at en del af de ansatte betjente i Grønlands Politi ikke taler grønlandsk. Disse omstændigheder kan i sig selv være en anmeldelsesbarriere, da det ikke er alle i befolkningen, der enten behersker eller er lige trygge ved at tale dansk. Ud over sprogbarriererne mellem danskere og grønlændere, kan der ligeledes være interne sproglige udfordringer, da der er stor forskel på dialekter i henholdsvis Nord-, Øst- og Vestgrønland. Grønlandske betjente kan derfor også komme ud for, at der kan være behov for tolk, når de skal foretage en afhøring.

Udover at sprogbarriererne kan påvirke borgernes tillid til og tryghed ved politiet, kan de også have konsekvenser for kvaliteten af efterforskningen, hvor mange afhøringer må foretages via tolk: *"Man sidder tilbage med fornemmelsen af, at du får ikke det hele at vide, der bliver sagt en masse, og du får kun lige essensen af det, der bliver sagt."* **Ansæt i Grønlands Politi.** Hvis ikke det er muligt at få en tolk med til en afhøring, og afhøringen for eksempel er nødsaget til at foregå på dansk, kan afhøringen ligeledes trække ud, da der bruges lang tid på at sikre, at betjenten har forstået, hvad borgeren siger. *"Det kan måske godt virke lidt belastende for dem, der kommer for at anmelde det. "Skal det virkelig tage så lang tid at indgive en anmeldelse til politiet?"* **Ansæt i Grønlands Politi.**

Mange af de ansatte i Grønlands Politi er ansat i kortere assistencestillinger. Dette betyder også, at der er en del udskiftning, hvilket er med til at påvirke tilliden til Grønlands Politi: *"Det er skiftende personale (...) Så gør det det lidt svært at beholde den der kontinuitet, der er. Så bliver de i tvivl, om den nye, der er kommet, har kendskab til deres egen sag. Så begynder man også at sætte spørgsmålstejn, og begynder måske at holde mere på sig selv."* **Ansæt i socialvæsenet.** En anden informant påpeger, hvordan udskiftningen også

---

⁶³ Grønlands Politi (2020): 37

skaber frygt for, at ens sag bliver tabt mellem to stole. Udskiftningen kan også medføre, at en enkelt sag bliver skubbet mellem flere sagsbehandlere, hvilket også påvirker sagsbehandlingstiden: *"De [assistancefolkene] har jo en skæringsdato, hvor de slutter, og det der ikke er færdigt, det er ikke færdigt, og det kan man så vælge selv at tage eller give videre til den næste, der kommer."* **Ansæt i Grønlands Politi.** Med meget udskiftning er det derfor også vigtigt, at der systematisk laves opfølgning, så vigtig lokal viden eller en anmeldelse ikke bliver glemt eller går tabt.

Forventninger til Grønlands Politi

På trods af at politiets opgaver er nogenlunde konstante, så ændres forventninger og krav konstant til politiet, i takt med at samfundet udvikler sig. Dette betyder også, at der hurtigt kan opstå en uoverensstemmelse mellem borgerens forventninger til politiet og politiets indsats.

Betjentene i denne undersøgelse fortæller, hvordan de oplever, at mange borgere henvender sig med problemer, som ikke *kan* eller *bør* løses i politiregi. En betjent beskriver det således: *"Men man [borgere] har jo også nogle gange en opfattelse af, at politiet kan løse opgaver, som politiet slet ikke er kompetent til. For eksempel jeg vil gerne anmelde min genbo, fordi han viser mig onde øjne. Men det står jo ikke beskrevet i Kriminalloven eller andre steder, at man ikke må vise onde øjne. Eller "han taler dårligt til mig". Altså, der kan være en misopfattelse af, hvad politiet kan klare, og hvad de ikke kan klare."* **Ansæt i Grønlands Politi.** Flere betjente fortæller også, hvordan de især oplever, at befolkningen betragter politiet som en social organisation, hvis formål er at tage hånd om folk. *"Vi er jo ikke sat i verden for at efterbehandle misbrugte børn (...) opklare og straffe, det er vel vores del af det."* **Ansæt i Grønlands Politi.** På den anden side fortæller flere af undersøgelsens andre fagfolk, hvordan de oplever, at politiet ikke handler, når de henvender sig, og at de i nogle sammenhænge selv må overtage opgaver, de mener, hører under politiet. Et eksempel herpå er opgaven med at forebygge hærværk og utryghedsskabende adfærd, hvor der er uklarhed om, hvem der har ansvar for at være opsøgende over for unge, der opholder sig ude om natten.

Uoverensstemmelsen kan blandt andet komme sig af, at ansatte i Grønlands Politi har mange forskellige kasketter. Samtidig med de traditionelle politiopgaver som at efterforske kriminalsager, skal de blandt andet udstede pas, registrere faderskab og afholde køreprøver, og de kan derfor hurtigt blive associeret som en myndighed, der skal kunne rumme det hele. Uoverensstemmelse mellem politiets egne og befolkningens forventninger til politiets opgaver og sagsbehandling har altså stor indflydelse på borgerens samlede tilfredshed med politiet. Et misforhold mellem den forurettedes forventning og den faktiske håndtering hos politiet kan derfor også påvirke den forurettedes oplevelse af, at det nytter noget at anmelde til politiet.

Udfald af anmeldelser

Der kan være mange forskellige årsager til, at man som forurettet vælger at anmelde et seksuelt overgreb til politiet. Informanterne har, som motiver for at anmelde et seksuelt overgreb, blandt andet nævnt det at få taget skylden af egne skuldre, vrede mod gerningspersonen eller at komme videre i livet.⁶⁴ Med motiverne for at anmelde er der også indlejret nogle forventninger til, hvad udfaldet skal være af anmeldelsen, altså de hjælpeforanstaltninger og sanktioner, som den forurettede, pårørende og gerningspersonen tildeles. Indfries forventninger til udfaldet ikke, kan det derfor opleves som et stort nederlag for både den forurettede og pårørende samt vække store følelser i den offentlige debat. Det er *retsfølelsen*, der ved anmeldelsens afslutning kan opleves som værende krænkende, og altså følelsen af mangel på retfærdighed, der kan medføre, at anmeldelsen som helhed har føltes som nyttesløs. I dette afsnit gennemgås, hvordan forskellige udfald af en anmeldelse kan være af betydning for både individets og samfundets generelle opfattelser af at politianmelde seksuelle overgreb.

Behandling af forurettede og pårørende

Personer, der har været udsat for et seksuelle overgreb i barndommen, kan udvikle en række fysiske og psykiske senfølger samt problemer med sociale relationer.⁶⁵ Hos nogle forurettede er der brug for professionel støtte og behandling i barndommen, for andre opstår behovet for, eller parathed til, behandling først senere i livet, og nogle forurettede får brug for støtteforanstaltninger hele livet igennem.⁶⁶

Hjælpen til den forurettede er vigtig af flere årsager, dels for at øge den forurettedes livskvalitet og mindske symptomerne på senfølger: *"Jeg vil gerne fylde 100 år, men når jeg har rigtig, rigtig, rigtig ondt i mange år, så er det rigtig svært at fylde 100 år."* **Udsat for seksuelt overgreb.** Undersøgelser viser desuden, hvordan flere personer med overgrebsadfærd selv har været udsat for seksuelle overgreb. Det er derfor vigtigt, at man er opmærksom på børn med seksuelle adfærdsproblemer for at forebygge en eventuel udvikling af krænkende adfærd og beskytte andre børn.⁶⁷

Når et barn bliver udsat for et seksuelt overgreb, kan hele familien blive berørt og kriseram, og det er derfor også vigtigt at tilbyde hjælp til de pårørende:⁶⁸ *"Den der systemiske behandling er meget vigtig, at den bliver sammenhængende, at det ikke kun er barnet, man skal snakke med, men at det også er forældrene, der skal tages med."* **Ansæt i socialvæsenet.** Forældrene til en forurettet kan dels have brug for støtte til at håndtere

---

⁶⁴ Se under "Forurettede", side 21

⁶⁵ Forskningsnetværket om seksuelle overgreb mod børn (2006): 166

⁶⁶ Forskningsnetværket om seksuelle overgreb mod børn (2006): 168ff

⁶⁷ Stevnhøj, A. L. & Strange, M. (2016): 73

⁶⁸ Forskningsnetværket om seksuelle overgreb mod børn (2006): 110ff

deres egen krise over overgrebet, og dels mangle værktøjer til at snakke med deres barn om det seksuelle overgreb. Dette er vigtigt, da forældrenes reaktion også er med til at påvirke den betydning, den forurettede tillægger overgrebet. Tilmed kan det være vigtigt at tilbyde støtte til søskende, som også kan være berørte af krisen i familien, og kan have brug for hjælp til at bearbejde den.⁶⁹

Det er dog langt fra alle, der oplever at få den professionelle hjælp og støtte, de har behov for. Flere informanter påpeger, hvordan der mangler ressourcer og støtteforanstaltninger, og at hjælpen fra de offentlige myndigheder er præget af lange ventetider grundet flaskehalse hos de få uddannede fagpersoner: *"Hvis du går ned på kommunen og siger 'jeg vil gerne have hjælp til noget psykolog.' Eller hvis du går på sygehuset (...) siger de 'jamen du kan få lov om tre år.'"* **Udsat for seksuelt overgreb.** Undersøgelser viser, at der er større sandsynlighed for at de børn og unge, der har været udsat for et seksuelt overgreb, vil blive udsat for et seksuelt overgreb igen på et senere tidspunkt.⁷⁰ Erfarer et barn eller en ung, at der ikke sker noget, selvom de har søgt hjælp hos en voksen, kan det føre til, at barnet eller den unge fremadrettet opgiver at sige noget på forhånd.⁷¹ Flere informanter nævner ligeledes, hvordan det at få hjælp er et motiv for at anmelde et seksuelt overgreb. Det kan derfor være en barriere for fremtidige anmeldelser, hvis ikke den forurettede oplever at få tilbudt hjælp til at bearbejde det seksuelle overgreb.

Behandling og resocialisering af krænkeren

Undersøgelser viser, hvordan det at stoppe gerningspersonen i at foretage seksuelle krænkelser er et stærkt motiv for at skulle anmelde et seksuelt overgreb.⁷² Flere informanter påpeger også, at en af årsagerne til, at mange børn og unge udsættes for seksuelle overgreb, er, at gerningspersoner ikke stoppes, og at én krænker derfor kan være gerningsperson bag mange seksuelle overgreb. En stor del af undersøgelsens informanter efterspørger derfor en form for behandlingstilbud til gerningspersoner, da de mener, at anbringelse i anstalten kun er med til at stoppe krænkelser akut, men ikke på sigt. For nogle af informanterne handler behandlingstilbuddet til krænkeren ligeledes om at give krænkeren mulighed for at vende tilbage til det samfund, vedkommende kommer fra: *"Man skal ikke bare sætte krænkeren ind på anstalten, der skal være nogle ting, som man skal påtage sig, når de kommer ud, og de bliver behandlet af de rigtige folk (...) Det vil være meget godt for den pågældende, for at være i befolkningen, komme tilbage igen til befolkningen."* **Ansæt i kommunen.**

I en undersøgelse om forholdet til kriminalitet og retsbevidsthed i Grønland fremgår det også, hvordan resocialisering har høj prioritet. Hele 95 % af undersøgelsens deltager valgte

---

⁶⁹ Forskningsnetværket om seksuelle overgreb mod børn (2006): 114ff

⁷⁰ Christensen, E. & Baviskar, S. (2015): 77

⁷¹ Ingemann, C., Lundblad, A. & Larsen, C. V. L. (2020): 28

⁷² Justitsministeriets Forskningskontor (2020): 77

resocialisering som vigtigste eller næst vigtigste formål med foranstaltning. Selvfølgelig 88 % af de kvindelige deltagere, der senest fem år forud for undersøgelsen havde været udsat for tvangssamleje, mente, at resocialisering skulle være det primære formål med foranstaltning.⁷³

Til trods for at resocialisering har høj prioritet i det grønlandske samfund, nævner flere informanter episoder, hvor lokalbefolkningen har været med til at chikanere en gerningsperson, efter et seksuelt overgreb er blevet afsløret. Nogle gerningspersoner bliver ekskluderet fra samfundet, hvor der tages afstand til dem, andre bliver udskammet med det, de har gjort, hvilket resulterer i, at nogle gerningspersoner ender med at flytte. Enkelte informanter påpeger i denne sammenhæng, at en form for forsoning er nødvendig, hvis en forurettet og en gerningsperson skal kunne leve i samme lokalsamfund efterfølgende. Dette både for at hjælpe den forurettede og gerningspersonen, når de efterfølgende støder på hinanden, men også for at mindske splittelse og uhensigtsmæssige reaktioner i lokalsamfundet.

Beskyttelse af forurettede og anmelder

Som det er beskrevet tidligere, er frygt for gerningspersonen en barriere for at politianmelde seksuelle overgreb.⁷⁴ De forurettede eller anmeldere, der alligevel vælger at gå til politiet for at anmelde et seksuelt overgreb, kan derfor også have en forventning om, at en anmeldelse medfører, at gerningspersonen vil blive fjernet fra samfundet, og at den forurettede, og/eller anmelder, får beskyttelse: *"Når vi sigter en person efter et overgreb, så regner offeret med, at vi straks anholder og varetægtsfængsler [tilbageholder] og fængsler [anstaltsanbringer] personen. Men når et offer anmelder en person og få timer efter møder ham på gaden, så tror folkene eller offeret, at vi ikke varetager hendes interesse. Eller at hun ikke bliver beskyttet af samfundet."* **Ansæt i Grønlands Politi.**

I en tysk undersøgelse har ofre for seksuelle overgreb ligeledes udpeget deres egen sikkerhed som det primære motiv bag straf. En anden undersøgelse konkluderer også, at indespærring af gerningspersonen påvirker oplevelsen af personlig sikkerhed hos børn, der har været udsat for seksuelle overgreb, da indespærringen giver den forurettede et pusterum fra frygt og nervøsitet over at skulle møde gerningspersonen.⁷⁵ Hvis den forurettede ikke oplever, at en anmeldelse medfører beskyttelse, kan dette altså også være en barriere for at ville åbne op og anmelde et seksuelt overgreb.

---

⁷³ Balvig, F. (2015): 36

⁷⁴ Se under "Forurettede", side 21 og "Pårørende", side 24.

⁷⁵ Justitsministeriets Forskningskontor (2020): 77

Anmeldelser, der ikke fører til dom

Seksuelle overgreb kan være svære sager at føre beviser for, da det ofte er forbrydelser, der sker mellem to personer uden vidner. Derudover anmeldes det seksuelle overgreb i mange tilfælde på et tidspunkt, hvor det ikke længere er muligt at sikre fysiske beviser. Dette mønster er ikke enestående for Grønland, og flere undersøgelser om voldtægtssager viser, at kun få sager fører til dom på grund af sagernes kompleksitet og mangel på beviser.⁷⁶ Manglen på beviser betyder også, at mange sager om seksuelle overgreb afsluttes uden en retssag, hvor sagerne i politiregi "henlægges på bevisets stilling".

Når en anmeldelse om seksuelle overgreb ikke fører til dom, rammer det ofrene psykisk, og det indebærer ofte stor smerte for den forurettede.⁷⁷ En forurettet fortæller følgende om sin oplevelse, da hendes anmeldelse om seksuelt overgreb blev henlagt: *"Da jeg gik derfra [politistationen], der skammede jeg mig. Jeg skammede mig og var langt nede, fordi jeg fandt ud af, at de ikke kunne gøre noget efter så mange år (...) Selvfølgelig blev jeg sådan lidt sur og gal. Lidt gal på systemet."* **Udsat for seksuelt overgreb.** Andre undersøgelser påviser ligeledes, at der er en sammenhæng mellem domsfældelse og den forurettedes tiltro til det samlede retssystem, som påvirkes i en negativ retning, når der ikke falder dom.⁷⁸

Følelsen af nederlag kan blandt andet forklares med, at det er ved selve domsfældelsen, at offeret oplever at få anerkendt sine lidelser og at få tildelt en reel status som offer.⁷⁹ Når der ikke falder dom, kan offeret i stedet finde på bebrejde sig selv for, at der ikke faldt dom ved for eksempel at sætte spørgsmål ved, om han eller hun fik afgivet ordentlig forklaring under afhøringen.⁸⁰ Nogle forurettede beskriver, hvordan de har oplevet en henlæggelse af deres anmeldelse som, at politiet ikke troede på dem. Andre informanter fortæller, hvordan de oplever, at gerningspersonen beskyttes mere end den forurettede, og at den voksne beskyttes bedre end barnet: *"Når de [politiet] havde snakket med krænkeren, og han siger, at han kender ikke noget til det her eller lyver om, at han ikke har gjort det, så tror politiet altid på, at det, han siger, er rigtigt, og det jeg sagde, ikke er rigtigt. Der blev sat et stort spørgsmål ved min side af sagen dengang. Det er meget ubetydende, når man har oplevet det, og man føler sig ensom."* **Udsat for seksuelt overgreb.**

Flere fagpersoner påpeger også, at der forekommer et ekstra stort behov for socialfaglig støtte, når en anmeldelse ikke fører til dom, da den forurettede bliver opgivende. Det er derfor også vigtigt, at støtten til den forurettede og de pårørende ikke stopper, blot fordi sagen ikke fører til dom.⁸¹

---

⁷⁶ Søberg, T. (2016): 1

⁷⁷ Børneteamets ekspertgruppe (2020): 14f

⁷⁸ Justitsministeriets Forskningskontor (2020): 71

⁷⁹ Justitsministeriets Forskningskontor (2020): 76f

⁸⁰ Børneteamets ekspertgruppe (2020): 14f

⁸¹ Gregersen, C. (2010): 173

Når der falder dom

Foranstaltningsniveauet har stor betydning for den forurettede, da dommen kan anses som at afspejle samfundets holdning til forbrydelsen og til offeret, og milde sanktioner kan blive tolket som en underkendelse af offerets oplevelse.⁸²

Flere af undersøgelsens informanter påpeger, at de ikke mener, at gerningen bag seksuelle overgreb og den nuværende udmåling af sanktioner hænger sammen: *"Altså de her overgreb, de foregik over et par år, altså han kunne da minimum have haft det samme antal år, som han holdte mig indespærret, så kunne han selv have været indespærret i samme antal år ikke også."* **Udsat for seksuelt overgreb.** Nogle informanter sammenligner grovheden af forbrydelsen med drab, hvor gerningspersonerne beskrives som en form for "sjæledræbere", og mange informanter fortæller også, at foranstaltninger af domme ved seksuelle overgreb bør skærpes.

I undersøgelsen om forholdet til kriminalitet og retsbevidsthed i Grønland fremgår det ligeledes, at flertallet ønsker strengere sanktioner, og at der på voldtægtsområdet i højere grad er et ønske om ubetinget anstaltsanbringelse. I undersøgelsen holdes ønsket om strengere sanktioner sammen med, at hele 67 % af undersøgelsens deltagere også anser kriminalitet som et meget alvorligt problem i Grønland. Det konkluderes derfor, at ønsket om strengere sanktioner måske i højere grad afspejler et ønske om at gøre noget for at forhindre eller mindske kriminalitet generelt.⁸³ Flere informanter fremhæver dog, hvordan sanktioner mod gerningspersonen skal være mærkbare: *"Det skal bare kunne mærkes, at det, de har lavet, er meget forkert."* **Ansæt i kommunen.**

---

⁸² Justitsministeriets Forskningskontor (2020): 76f

⁸³ Balvig, F. (2015): 23ff

Indirekte faktorer

Om et seksuelt overgreb bliver kendt for omverdenen eller ej kan også påvirkes af faktorer, der ikke kan sættes i direkte relation til selve overgrebet eller anmeldelsesprocessen. Disse problemstillinger kan ikke tilskrives en enkelt del af befolkningen, myndighed eller faggruppe, men er generelle, ofte kulturelle, faktorer, der også gælder på tværs af geografiske områder.

Relation til myndighederne

For at videreformidle viden om et overgreb – at sige det til en voksen, at lave en underretning, eller at indblande politiet – skal der være tillid til, at informationen bliver taget godt imod. Hvis erfaringen eller opfattelsen blandt børn og unge er, at der ikke sker noget, selv om man har søgt hjælp hos en voksen, kan det føre til, at børn og unge opgiver at sige noget på forhånd.⁸⁴ Mistillid kan altså stå i vejen for, at der rækkes ud af efter hjælp.

Det er ikke kun mellem et barn og en enkelt voksen, at et oplevet tillidsbrud kan påvirke tiltroen. Også oplevede svigt fra myndigheder huskes: *"Hun havde ingen tillid til, at systemet ville hjælpe noget, så derfor havde hun faktisk modstand til en underretning. Fordi hun havde erfaringer med, at kommunen ikke handler."* **Ansæt i selvstyreejet institution.** Hvis relationen til en myndighed grundet dårlige erfaringer er negativ og tiltroen lav, kan dette være afgørende for ikke blot samarbejdet, men også om der i første omgang opsøges hjælp hos en fagperson og eller ej.

I tråd hermed kan et negativt møde med én myndighed også kan påvirke synet på en anden myndighed. Der kan skabes en skepsis mod hele "systemet":

Når barnet ikke får hjælp eller ikke bliver kontaktet, eller ikke får en samtale, lukker de fuldstændig sammen. (...) Når de gør det, går det ud over de andre institutioner – for eksempel politiet - hvor aggressioner bliver rettet mod den offentlige institution. **Ansæt ved Grønlands Politi**

Flere fagpersoner nævner, at især mødet mellem myndigheder og såkaldte "gengangere" eller "problemfamilier" er særligt præget af negativitet. Udsatte familier ser ikke nødvendigvis sig selv som værende problemfamilier, og kan derfor have svært ved at anerkende, at de kan have brug for hjælp.⁸⁵ For andre kan det virke direkte uoverskueligt at opsøge hjælp fra en myndighed, da dette kræver et overskud, der ikke nødvendigvis findes. Flere informanter beskriver, hvordan fagpersonen på den ene side bliver opgivende grundet den manglende

---

⁸⁴ Ingemann, C. , Lundblad, A. & Larsen, C. V. L. (2020): 28

⁸⁵ Gregersen, C. (2010): 23

udvikling hos familien, hvor familien på den anden side oplever, at de ikke bliver hørt eller troet på:

Jeg har en fornemmelse af, at der er en forkert tilgang til kendte problemfamilier. At når det er en kendt problemfamilie, så behøver vi ikke at tage dem seriøst, fordi vi kender dem, hvor det faktisk burde være omvendt. **Ansæt i selvstyreejet institution**

Geografi, infrastruktur og organisering

For alle kommuner i Grønland gælder det, at et relativt lavt antal mennesker er fordelt på et stort geografisk område med alle byer og bygder isoleret placeret, hvorfor de fysiske afstande er store internt i kommunerne. Mange af informanterne påpeger, at afstandene opleves større på grund af organisatoriske udfordringer. Oplevelsen er, at vidensdelingen byerne og bygderne imellem er mangelfuld, og kontakten ses som vanskelig.

En bekymring, der nævnes af en række informanter, er, at det fra myndighedernes centrale afdelinger er svært at få et indblik i, hvad der sker i de små og mere lukkede samfund.⁸⁶ Der gives af flere udtryk for, at der især fra byernes lokale afdelinger mangler viden om, hvad der foregår i bygderne: *"Bygdefolkene, de laver ingen underretninger, de holder det for sig selv, hvor vi ikke kan følge med i, hvad der sker normalt i bygderne."* **Ansæt i socialvæsenet.** Oplevelsen hos flere informanter er, at nogle bygder har en tendens til at passe sig selv, og at der kun orienteres om problematikker, når de besøges.

Mange informanter nævner, at de oplever en ulige fordeling af faglige ressourcer og socialfaglige tilbud. Borgere og fagpersoner bosat i mindre byer og bygder føler sig forbigået, og en informant beskriver, hvordan vedkommende i sit socialfaglige arbejde i en lille by har *"...set mange børn, som vi ellers har arbejdet hårdt for i selve henvisningen til hjælp. Men muligheden er lig nul."* **Ansæt i selvstyreejet institution.** Desuden fremhæves i de mindre byer og bygder også afstanden mellem beslutningstagere og lokale fagpersoner og borgere som problematisk: *"Når de henvender sig til kommunen, så er det ofte, de bliver mødt med, at de skal lige undersøge og spørge om lov. (...) Og der går flere dage, før man får svar."* **Ansæt i en kommune.**

I overensstemmelse med MIOs erfaringer fra Kommune Kujalleq påpeges det af informanter, at en mangel på direkte kontakt kan medføre en utryghed og mistillid.⁸⁷ Motivationen og engagementet i samarbejdet med myndighederne svækkes, når borgerne oplever ventetid: *"Når de unge henvender sig og skal vente i så lang tid, så tror de, at de er blevet glemt."* **Ansæt i selvstyreejet institution.**

---

⁸⁶ Holm-Petersen, K. (2019): 29

⁸⁷ MIO (2017): 35

Personaleudskiftning

En anden udfordring i relation til mørketal, der opleves at gøre sig gældende på tværs af myndigheder, er udskiftning blandt medarbejdere. Som det ofte ses i mindre samfund, er fastholdelsen af personale en udfordring,⁸⁸ og i de fleste sektorer fortælles om en høj personaleomsætning.

En høj udskiftning nævnes af mange informanter som udfordrende – både internt i de enkelte institutioner, men også for det tværfaglige samarbejde. Gennem en ansættelse oparbejder en medarbejder både en faglig viden og en lokal viden, som risikerer at gå tabt, når medarbejderen forlader arbejdspladsen. For eksempel kan brugen af vikarer være en barriere for, at et seksuelt overgreb opdages:

*Jeg må sige med vores vikardrevne sundhedsvæsen... Der er jo en stor barriere for, at man første gang man møder en kone med en pige, som siger, "Hun har en urinvejsinfektion", så siger man "Nåh, har du en mistanke om at det er seksuelt misbrug?" Det siger en vikar altså ikke, for at være lidt grov. **Ansæt i sundhedsvæsenet***

En anden konsekvens af den store personaleomsætning er et udvidet behov for oplæring og overlevering, der både er tidskrævende og opleves som frustrerende:

*Der er nogle gode sagsbehandlere, der kommer hertil, og der kan komme en proces, hvor bearbejdning med en handleplan kommer i gang, og så efter 3 måneder, så rejser den sagsbehandler, og så går det hele i stå, og så tager en anden over, og så starter hele processen en gang til. **Ansæt i en selvstyrejet institution***

Som det fremgår her, er frustrationen ikke møntet på den enkelte medarbejders kompetencer, men på udskiftningen i sig selv og de forsinkelser i sagsbehandlingen, udskiftningen kan medføre. Dette påvirker både kollegaer og borgere, hvorfor oplevelsen i mindre byer og bygder er, at "...folk ikke rigtigt orker hjælp udefra." **Ansæt i skolevæsenet.** Udefrakommende er også ofte nyansatte, hvilket indebærer, at man som borger skal introducere sig selv og sin problemstilling forfra.

Kultur

Grønland har med sit særegne klima og geografiske vilkår sat sit præg på det folk, der er bosat i det. Befolkningens evne til at overleve under de ekstreme vilkår har, ud over en særlig tilpasning til naturen, også stillet særlige krav til, hvordan man som folk har fungeret

---

⁸⁸ Arnfjord, S. (2016): 177

socialt – og til dels stadigvæk fungerer socialt. Oprindeligt har svaret på den ustabilitet, som det at leve efter naturens vilkår medbragte, været gensidig hjælp og fleksibilitet. Mange informanter beskriver befolkningen som værende både impulsive og *”...næsten så hjælpsomme, at de glemmer sig selv”*. **Ansæt i selvstyreejet institution.** Det bedste værn mod uforudsigeligheden har i en historisk kontekst været en gensidig afhængighed og et stærkt sammenhold, som kunne aktiveres, når behovet opstod.⁸⁹

Tabu

Kultur sætter sine spor i såvel individuel adfærd og sociale relationer, der skaber konteksten for myndigheders arbejde.⁹⁰ Flere informanter forklarer i overensstemmelse med MIOs rapporter fra Qaanaaq og Sydgrønland⁹¹, hvordan seksualitet generelt er underlagt tabu, og at dette især gør sig gældende, når der er tale om overgreb.

Flere beskriver dog også, at der opleves en udvikling på området: *”Jeg synes bare, at den der tunge... Det der låg... Den der betændte måde at tænke på, den er vi kommet længere og længere fra. Altså, man tolerer ikke så meget mere, at man tabuiserer. (...) Det er blevet lidt moderne at åbne sig op.”* **Pårørende.**

Der er i løbet af de seneste år sat fokus på seksuelle overgreb som et stort og tværgående problem i samfundet. Der er mange både eksisterende og kommende tiltag på området fra flere myndigheders side.⁹² Men trods de store indsatser om italesættelse af overgreb som et problem generelt ses stadigvæk fortielse og hemmelighedskræmmeri i forbindelse med konkrete tilfælde med overgreb,⁹³ ligesom der også ses forskellige grader af tabuisering:

Der er jo forskellige grader af, hvor tabuiseret det er. Nogle steder er det mere normalt end andre, at man bare holder det hemmeligt. Men andre steder var det lidt en oplevelse af ”Årh endelig” eller ”Gud, må man godt snakke om det?” Det var ikke sådan ”Nu skal vi til at snakke om noget pinlig”, det var sådan ”Er det okay at tale om det?” **Pårørende**

Om netop den varierende grad af tabuet omkring overgreb beskriver mange informanter, at især borgere i de mindre byer og bygder mærker, at tabuer vejer tungt. En informant trækker tråde mellem på den ene side fortielsen og det manglende ønske om konfrontation ved konflikter og på den anden side den traditionelle afhængighed af fællesskabet: *”Det er igen noget, der giver mening i en kollektivistisk kultur. Der giver det bedre mening at løse*

---

⁸⁹ Dahl, J. (1999): 12

⁹⁰ Ingemann, C. Lundblad, A. & Larsen, C. V. L. (2020): 28

⁹¹ MIO (2018): 25; MIO (2017): 17

⁹² Naalakkersuisut (2018): 1ff

⁹³ Gregersen, C. (2010): 167f

konflikten ved at prøve at glemme den, end ved at konfrontere den, da der er en risiko ved at konfrontere den, som er, at du kan blive udstødt og dø.” **Ansæt i selvstyreejet institution.**

Stolthed nævnes af flere som en barriere, der er særligt udtalt for mænd. Flere beskriver, at opfattelsen af, at ”mænd skal være mænd”, flere steder er udbredt, og der trækkes også tråde mellem et tabu omkring homoseksualitet og en særlig tabuisering af seksuelle overgreb blandt mandlige forurettede: *”Jeg var virkeligt bange for, at folk ville se på mig, som noget jeg ikke var. Jeg var bange for, at folk ville sige til mig, at jeg var en bøsserøv, fordi en mand havde været sammen med mig... Det var jeg rædselsslagen for.”* **Udsat for seksuelt overgreb.** Enkelte italesætter i tråd hermed en opfattelse af, at drenge ikke kan krænkes af kvinder, hvorved overgreb mod drenge negligeres.

Flere informanter fortæller i relation til tabuisering om stærke familiemæssige sammenhold, der kan medføre, at problemer, herunder seksuelle overgreb, hemmeligholdes inden for familien. Det beskrives, hvordan familier holder hånden over hinanden, også selvom man ved, at det, der foregår, er forkert. Både en stolthed og konfliktskyhed præger mange familier og forhindrer dem i at få italesat problemer.

Ud over den individuelle ydmyghed og bekymringen for at forstyrre gruppedynamikken internt i en by eller bygd, nævner få, at de oplever et behov for at beskytte deres by eller bygd som helhed. En lokal stolthed og en frygt for stempling fra samfundet uden for byen kan medføre *”... en tendens til at beskytte hinanden som en gruppe. Hvis der er én, der anmelder, kommer der jo et tal mere, der udstiller samfundet som helhed. Fordi det der med at blive set ned på gør altid ondt. Det kan være en af grundene til at man beskytter hinanden og ikke anmelder.”* **Ansæt i selvstyreejet institution.**

Medborgerskab, ansvarsfordeling og normer

En anden kulturelt funderet samfundsudfordring, der er relateret til barrierer for anmeldelser, er en oplevet uoverensstemmelse omkring, hvem der bærer ansvaret for forhold vedrørende børn og unges trivsel og forandringer i samfundet.

MIOs rejserapport fra Qaanaaq beskriver, hvordan nogle børns opdragelse anses som ”grænseløs”. Grænseløsheden sættes her i forbindelse med forskellige opfattelser af, hvilken omsorgsopgave og ansvar der ligger i forælderrollen.⁹⁴ I denne undersøgelse berøres det samme tema af flere informanter, der oplever, at forældrene svigter deres ansvar og uberettiget tillægger myndighederne et ansvar for børnenes udvikling: *”De mangler sgu det med at sige til sine børn ”Nu passer du fandeme din skole” eller gøre nogle ting. Hvor man helst vil have enten at skolen eller kommunen gjorde det. Eller måske politiet blev bussemænd for dem.”* **Ansæt i Grønlands Politi.**

---

⁹⁴ MIO (2018): 36

Som beskrevet er kendskabet til egne og lovmæssige grænser afgørende for at kunne give udtryk for, at de er blevet overskredet. At der er samfundsmæssige uoverensstemmelser omkring, hvor ansvaret for denne del af opdragelsen bør placeres, kan i sidste ende være medvirkende til, at børn ikke lærer at sige fra eller ikke anmelder. Derudover problematiseres ansvarsfralæggelsen, når det i denne undersøgelse ses, at forældre og stedforældre er anmeldere i 58 % af de 78 anmeldelser af seksuelle overgreb, der kommer fra privatpersoner.⁹⁵ Forældres rolle som initiativtagere i forhold til anmeldelser er altså stor og vigtig.

Generelt udtrykker flere informanter, at der både blandt borgere, men også fagpersoner og borgere imellem, ses uenighed om, hvem der bærer hvilket ansvar, og hvilke værdier og normer, der skal præge børns liv. En enkelt informant påpeger, at udfordringerne ikke kun vedrører ansvarsfralæggelse blandt forældre, men også er udtryk for en uoverensstemmelse mellem samfundets normer og visse dele af lovgivningen i Grønland, som myndighedernes arbejde beror på: *"Der er en masse lovgivningen fra andre steder - inspireret fra udlandet. Der sættes grænser eller linjer om, hvordan man opdrager ens børn, der ikke er blevet tilpasset til de grønlandske forhold. (...) Det skaber en misforståelse mellem befolkningen og myndighederne."* **Ansæt i selvstyrejet institution.**

---

⁹⁵ Figur 3, side 11

Tværgående faktorer

Når det kommer til seksuelle overgreb mod børn og unge, er tværfagligt samarbejde essentielt, da myndighederne på tværs er afhængige af hinandens arbejde og kommunikationen fagpersoner imellem. Når der eksempelvis sendes en underretning til en socialforvaltning, udarbejdes en anmeldelse til politiet, visiteres til behandling i et familiecenter, fremsendes en sag til berømmelse i retten eller anmodes om plads til anbringelse i anstalten, er den ene myndighed afhængig af, at den anden reagerer på henvendelsen og fører sagen videre i eget regi.

Opgaven i det tværfaglige arbejde er gennem kommunikation, faglig udvikling og organisering at sætte de rigtige fagligheder sammen, således at den opgave, man sammen står over for, får bedre forudsætninger for at blive løst i en fælles indsats.⁹⁶ Når det tværfaglige samarbejde fungerer, og der gribes ind så tidligt som muligt i et problems udvikling, øger man sandsynligheden for et bedre forløb for både familien og for samfundet, og man sparer et barn eller en ung for at vokse op med urimelige vilkår.⁹⁷

Manglende tværfaglig orientering og kendskab til andre fagområder

Usikkerhed om sagens gang, når der anmeldes eller underrettes til myndigheder, er en barriere for, om anmeldelsen eller underretningen nogensinde foretages. Det er vigtigt, at der er en sammenhæng i myndighedernes sagsbehandling, og at en forurettet føler, at deres sag er i trykke hænder, hvis man skal få flere til at anmelde.

Flere steder fortæller informanter om velfungerede samarbejder på tværs af myndigheder, med god kommunikation, rettidig orientering og kvittering og afholdelse af tværfaglige møder, der fører til handling. Desværre fortæller endnu flere, at samarbejdet fagpersoner imellem er vanskeligt i en grad, der har risiko for at påvirke arbejdet med seksuelle overgreb mod børn. Der opleves en mangel på klare rammer og procedurer for selve samarbejdet, ligesom der opstår rolleforvirring, der kan medføre, at sager ikke behandles hensigtsmæssigt eller slet ikke behandles.⁹⁸

*Jeg mener også, at have set over årene, at så længe at der ikke rigtig var en fast procedure, så gik anmeldelserne altid i skudermudder, fordi de endte på et eller andet skrivebord, hvor de blev placeret i en bunke. **Ansæt i sundhedsvæsenet***

En del informanter påpeger en problematik om manglende viden om andre faggruppers arbejdsgange, handlemuligheder og beslutningskompetencer. Flere informanter oplever

---

⁹⁶ Højholdt, A. (2016): 16

⁹⁷ Gregersen, C. (2010): 35

⁹⁸ Socialstyrelsen (2017): 17

urimelige krav og forventninger fra andre faggrupper, fordi de ikke har kendskab til den lovgivning, der skal handles ud fra. Der opleves en modløshed, når forventningerne – urimelige eller ej - til samarbejdet ikke indfries: *"Så bliver man let til at tro "argh, jeg gider ikke henvende mig igen til politiet, for de gør jo ikke noget."* **Ansæt i sundhedsvæsenet.** Ofte ses det også, til frustration for alle parter, at borgeren ender som kasterbold mellem myndighederne.

Enkelte informanter fortæller, hvordan det ses inden for den samme by eller bygd, at en enkelt instans er overbebyrdet, mens en anden får meget få henvisninger. Mange giver udtryk for et stort behov for viden om procedurer, henvisningsmuligheder, lokale tilbud og støtteforanstaltninger: *"Man bliver helt blank, hvis et barn eller den unge kommer og siger "Jeg er blevet voldtaget" eller, at der er mistanke om, at et barn er blevet udsat for vold. Lige der, der kommer et tidspunkt, hvor man ikke ved, hvad der skal gøre, hvis der ikke står noget som helst. (...) Så bliver man i tvivl, for det er sådan, så voldsomt."* **Ansæt i socialvæsenet.**

Kommunikation og vidensdeling

De manglende rammer for samarbejde vedrører også kommunikationen mellem fagpersoner. Udfordringerne her synes både at skyldes, at faggrupperne ikke ved, hvilke informationer, der er behov for hos den anden part, men også en grundlæggende mangel på viden om, hvornår og hvad man kommunikerer myndighederne imellem. Manglende kommunikation resulterer også i, at vidensdeling bliver forsinket: *"Så har man anmeldt det til politiet, hvor politiet afventer yderligere oplysninger men ikke har sagt, at de venter."* **Ansæt i socialvæsenet.**

Tilmed beretter flere informanter om mangel på respons på henvendelser og kvitteringer for modtagelse, og enkelte informanter fortæller om lavpraktiske kommunikationsudfordringer, som underretninger, der er sendt til nedlagte mailadresser, eller mails til hovedpostkasser, der ikke bliver tjekket fast.

Det manglende kendskab til andre faggruppers rammer og manglende faste procedurer medfører i sidste ende mangelfuld kommunikation til borgere. Flere informanter fortæller, hvordan borgere har behov for både orientering i de generelle procedurer for sagsbehandlingen i forbindelse med seksuelle overgreb og en status på deres eget sagsforløb. Når der mangler viden myndighederne imellem, bliver både omfanget og indholdet af en orientering sparsomt, hvilket frustrerer borgerne.

Samarbejdet kræver vidensdeling på tværs af faggrupper, der for eksempel muliggøres i Børnestøtteleven.⁹⁹ Som tidligere beskrevet er nogle fagpersoners manglende kendskab til og brug af skærpet underretningspligt en barriere for, at overgreb bliver anmeldt. I forlængelse heraf problematiserer enkelte informanter, at manglende viden om, at

---

⁹⁹ Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn § 51 og 52

underretningspligten juridisk vægter tungere end tavshedspligten i sager om seksuelle overgreb, vanskeliggør det tværfaglige samarbejde: *"Vi kan ikke få at vide, hvad der er sket. Og vi ved ikke, hvad vi skal gøre, fordi det er jo væsentligt for vores ageren og holdning, om der er sket noget, om der ikke er sket noget. (...) Altså vi vender os i en havregrød af uvidenhed."* **Ansæt i sundhedsvæsenet.**

Nedprioritering af tværfagligt samarbejde

Rammerne for samarbejde kan være en medvirkende faktor til, at tværfagligt samarbejde lykkes, men rammerne og forventningerne gør det ikke alene. Samarbejde omhandler også vilje og engagement.¹⁰⁰ Informanterne fortæller på tværs af faggrupper, at der er en tendens til, at tværfagligheden nedprioriteres, når der er travlhed eller mangel på personale. Flere informanter oplever ikke at blive inviteret til møder i tværfaglige fora, de gerne vil have deltaget i, mens andre oplever, at engagementet daler, når aftaler om planlagte møder ikke overholdes.

Der mangler generelt klarhed om de forskellige tværfaglige fora – også blandt de, der deltager: *"Og fordi jeg ikke selv kender så meget til TSU [Tværfagligt Samarbejdsudvalg], hvad det er konkret, vi skal samarbejde om, så når jeg kommer til mødet, så ved jeg ikke, hvad det er, det handler om."* **Ansæt i skolevæsenet.**

Enkelte informanter er af den opfattelse, at tværfaglige fora, der ikke er på ledelsesniveau, mangler de nødvendige beslutningskompetencer. Andre informanter kan sagtens se fordelene ved møder med tværfaglig vidensdeling, som eksempelvis netværksmøder og TSU-møder, men oplever, at især akutte møder er vanskelige. Samarbejdet kræver, at alle er grundigt forberedte og har indhentet de nødvendige informationer, så børn ikke udsættes for unødvendige samtaler og undersøgelser fra flere sider.

Tværfaglig mistillid

Flere informanter fortæller, hvordan de hos dem selv og andre oplever mangel på tillid til andre faggruppers opgaveløsning, der vanskeliggør samarbejdet. Et eksempel er en informant, der oplever manglende opfølgning på underretninger til en socialforvaltning: *"Man kan lige så godt snakke til en sten. Og lægge en underretningsskrivelse oven på en sten."* **Ansæt i Grønlands Politi.**

Tilsvarende ses mange beskyldninger om faglig inkompetence, og at andre faggrupper ikke overholder aftaler og lever op til deres forpligtigelser. En enkelt informant ansat i socialvæsenet oplever, at samarbejdet kompliceres af, at fokus ofte flyttes fra selve omdrejningspunktet til vilkårene for samarbejdet, som for eksempel at nogle vil skrive på grønlandsk og andre på dansk. Mange informanter oplever, at der tværfagligt går i

---

¹⁰⁰ Højholdt, A. (2016): 27

forsvarsposition, og at man modarbejder hinanden i stedet for at løfte i flok, som de fælles udfordringer ellers kræver. Der ses tovtrækkeri, der dræner engagementet, og det er udbredt at pege fingre af hinanden fagpersoner imellem:

*Jamen i dag har jeg lidt svært ved at se, hvad de andre myndigheder kan bidrage med, når deres interesse ofte er at rakke ned på Socialforvaltningen. "I lader tingene ligge, I laver ikke noget", og sågar prøve at overtage vores sagsbehandling, og fortælle os hvad vi skal gøre. Som om vi ikke ved, hvilken lovgivning, vi arbejder ud fra. Den der respektløshed... Jeg tror også, at det hænger sammen med, at disse andre myndigheder også har svært ved at løfte deres opgave. Så det er nemmere for dem at pege på socialforvaltningen. **Ansæt i socialvæsenet***

Som denne informant også fremhæver, giver flere udtryk for, at der i samarbejdet opstår tendenser til at overtage hinandens arbejde, når det opleves som mangelfuldt. Nogle myndigheder undlader også at uddele opgaver til andre i frygt for, at de ikke vil blive løst efter hensigten.

Tværfaglig koordinering og prioritering

En udfordring, der også nævnes af flere informanter, omhandler en grundlæggende mistillid til systemet som helhed, når det kommer til eksempelvis håndtering af seksuelle overgreb.

Flere informanter beretter om opgaver, som ingen af myndighederne kan "magte" grundet stort pres og underbemanding, der fører til, at ansvaret skubbes videre. Børn og unge sendes rundt i et system, der sjældent er klar til at "gribe" dem på grund af ressourcemangel, og en informant ønsker i den forbindelse "...at de [sociale myndigheder] så også får nogle ressourcer til børnene. (...) ... det er sådan lidt håbløst, egentlig. Så jeg kan sagtens finde alle de der børn, som er udsatte... (...) Men jeg har ikke noget sted at sende dem hen. Der står ikke nogen i den anden ende og ekspederer." **Ansæt i sundhedsvæsenet.** Mange informanter vurderer, at systemet som helhed på nuværende tidspunkt ikke nødvendigvis kan håndtere seksuelle overgreb kompetent: "...vi hører problemerne til hverdag, men det er som om vi bare modtager dem og ikke bearbejder dem og ikke kan komme videre så". **Ansæt i socialvæsenet.**

Andre informanter problematiserer ikke kun udfordringen som et spørgsmål om ressourcer, men også koordinering og tværfagligt samarbejde på et strategisk plan. En enkelt informant efterspørger koordinering af indsatser fra selvstyret ud til kommunerne, og en anden fremhæver, at der i højere grad bør tænkes på tværs af sektorer og faggrupper, når projekter og indsatser planlægges, så der ikke kommer utilsigtede konsekvenser: "Vi skal jo også have ressourcerne til at tage mod, hvis der lige pludselig skulle komme en bølge af anmeldelser." **Ansæt i Grønlands Politi.**

For individer, der allerede er traumatiserede, kan selve mødet med et system, der har vanskeligt ved at tilbyde den nødvendige støtte, påføre yderligere traumer. Især for personer, der har flere forskellige traumer i bagagen, kan det at blive sendt rundt mellem myndigheder efterlade forurettede med følelsen af, at ingen bekymrer sig om dem eller ønsker at håndtere deres problemer.¹⁰¹ Som en informant beskriver om et uhensigtsmæssigt afbrudt behandlingsforløb, hvor: *"rigtig mange, som har fået lukket op for noget. Og så sidder de der og føler sig faktisk svigtet en gang til. (...) Så, hvad skal man sige, de blev svigtede som børn, og nu blev de så svigtet en gang til. Det må man sgu ikke. Det er simpelthen så forbudt."* **Ansæt i sundhedsvæsenet.**

Sagsbehandlingstid i et borgerperspektiv

En udfordring, der går igen på tværs af faggrupper, er sagsbehandlingstid. I rapportens statistik er sagsbehandlingstiden i Grønlands Politi beregnet i sager om seksuelle overgreb mod børn og unge, og her fremgår det, at sagsbehandlingstiden i de 102 sager, der var færdigbehandlede i politiet, gennemsnitligt var 138 dage.¹⁰²

Et tværfagligt fokus er dog nødvendigt, da flere informanter påpeger, at det er den samlede ventetid for borgeren, og de konsekvenser, denne har, der er væsentlig for, om tilliden til "systemet" bliver svækket. Det afgørende er derfor sagsbehandlingstiden på tværs af myndigheder – fra første italesættelse over for en fagperson til udfald. I overensstemmelse hermed forklarer nogle informanter inden for politiet og socialvæsenet, hvordan de i rollen som kontaktpersoner i en sag bliver holdt ansvarlige af borgere ikke blot for deres egen sagsbehandlingstid, men også for andre myndigheders.

Sagsbehandlingstid beskrives af informanter på tværs af myndigheder som en udfordring, og de lange sagsbehandlingstider tilskrives mange forskellige udfordringer. Ud over de nævnte udfordringer knyttet til myndighedernes samarbejde, fortæller informanter, hvordan internetforbindelsen nogle steder er særligt udfordrende, mens der på tværs af myndigheder beskrives, hvordan brugen af flere journaliseringssystemer, der ikke spiller optimalt sammen, er tidkrævende.

Sagsbehandlingstid er en væsentlig faktor, når det kommer til tillid og samarbejdsvillighed: *"Når barnet endelig siger noget, der er sket med mig [barnet], (..) og der ikke sker noget, så behøver jeg [barnet] ikke stole på personen længere. Så behøver jeg [barnet] ikke at sige mere."* **Ansæt i kommunen.** Tiden, der går fra første italesættelse til der opleves

---

¹⁰¹ Edmund, D. S. & Bland, P. J. (2011): 27ff

¹⁰² Figur 10, side 19. Sagsbehandlingstiden dækker over tiden fra anmeldelse til afgørelse af en sag, tidligst ved henlæggelse og senest ved fremsendelse af sagen til retten i første instans. Sagsbehandlingstiden dækker derfor over alle afgørelsestyper, jf. tabel 2, side 16.

konsekvenser, er en vigtig faktor for, at forurettede og pårørende oplever at blive taget seriøst og være i trygge hænder hos myndighederne.

Flere informanter beskriver, at ventetiden som følge af sagsbehandling på tværs af faggrupper har følger i de involverede borgeres hverdag. Der beskrives følelsesmæssige og psykiske konsekvenser som modløshed, krænket retfærdighedsfølelse, og enkelte informanter forklarer, hvordan forurettede kan fastholdes i traumet fra overgrebet, indtil sagen er afsluttet. Dertil kommer, at flere praktiske forhold knyttet til et overgreb forlænges, når sager som helhed trækker ud. Eksempler herpå er, at et barns midlertidige anbringelse hos en plejefamilie trækker ud, at en skolelærer, der er mistænkt, suspenderes fra sin stilling, mens sagen står på, og at en forurettet må vente på at få den nødvendige behandling. Dertil påpeges risikoen for, at gerningen gentager sig under sagsbehandlingen:

*Vedkommende [den mistænkte] går bare rundt, mens undersøgelsen kører. Og som sagt, når der er skiftende personale, så er der risiko for, at der går endnu længere sagsbehandlingstid. Så der sker ikke så meget for de personer, der har krænket. Og de får lov til at fortsætte igen. **Ansæt i socialvæsenet***

En lang sagsbehandlingstid er altså ikke kun til stor frustration, men kan også gøre, at en borger føler sig glemt eller nedprioriteret. Derudover kan forsinkede handlinger fra myndigheder have fatale konsekvenser for de involverede parter og kan forstærke følelsen af, at myndighedernes arbejde omkring overgreb ikke nytter noget.

Anbefalinger

Som det fremgår af de tidligere afsnit, er der mange faktorer, der kan stå i vejen for, at et seksuelt overgreb mod et barn eller ung anmeldes til Grønlands Politi. At nedbryde disse barrierer kræver en langvarig indsats på tværs af myndigheder i form af tiltag, der går udover selve anmeldelsesforholdene. Vi vil i arbejdet med at få nedbrudt anmeldelsesbarriererne derfor også iværksætte tiltag, der er med til at minimere selve antallet af seksuelle overgreb.

Seksuelt overgreb mod børn og unge er et stort politisk emne i Grønland, og der sker rigtig meget på området i disse år. Der arbejdes allerede på tværs af myndigheder med at nedbryde flere af de anmeldelsesbarrierer, som er angivet i rapportens analyseafsnit, ligesom der er igangsat flere initiativer sideløbende med udarbejdelsen af denne rapport. Med nedenstående anbefalingerne ønsker vi i Grønlands Politi dels at støtte op om nogle af de eksisterende tiltag, ligesom vi ønsker at udvide tiltag, der hvor vi ser et behov.

Der præsenteres i det følgende en række anbefalinger udarbejdet på baggrund af analysen. Med anbefalingerne er det forsøgt at rumme udfordringerne bredt og dermed imødekomme de fremanalyserede anmeldelsesbarrierer i videst muligt omfang med udgangspunkt i tiltag, som Grønlands Politi enten kan drive selv eller kan bidrage til i et tværfagligt samarbejde. Hver enkelt anbefaling beskriver først formålet med anbefalingen, herefter det konkrete tiltag samt kort- og langsigtede mål for tiltaget. Slutteligt beskrives forudsætningerne for, at tiltaget kan igangsættes af Grønlands Politi.

Anbefalingerne er nummererede med henblik på en lettere opfølgingsproces, hvorfor numrene ikke er udtryk for en prioriteret rækkefølge. Til gengæld er de inddelt efter, hvor ressource- og/eller tidskrævende tiltag, der skal laves, før implementeringen kan finde sted:

- Anbefalinger, der umiddelbart kan påbegyndes eller implementeres.
- Anbefalinger, hvis implementering forudsætter mindre tiltag, før påbegyndelsen kan finde sted.
- Anbefalinger, hvis implementering forudsætter mere omfangsrige tiltag (eksempelvis lovændringer), før påbegyndelsen kan finde sted.

1. Oplyse om seksualitet og seksuelle overgreb til børn og unge

Formål: Denne anbefaling udspringer af barrieren vedrørende befolkningens manglende viden om normal seksualitet og sund grænsesætning. Formålet er at øge bevidstheden hos børn og unge om, hvor deres grænse går, og dermed hvornår deres grænse er blevet overskredet. I forlængelse heraf bør kendskabet til lovgivningen på området øges, ligesom der bør udbredes viden om, hvor man som barn og ung kan henvende sig, hvis man har været udsat for eller har viden om et overgreb.

Tiltag: Oplyse om seksualitet og seksuelle overgreb til børn og unge i form af undervisning. For at sikre, at alle borgere på sigt får øget viden om emnerne, anbefales det, at undervisningen foregår på de grønlandske folke- og privatskoler. Et eksempel på et eksisterende tiltag er arbejdet på Atuarfik Samuel Kleinschmidt i Nuuk, hvor to lærere har fået lov i 2020 at dedikere hovedparten af deres arbejdstid til at lave et forløb i alle skolens klasser, hvor fokus har været på seksualitet og seksuelle overgreb.

Grønlands Politi bakker i overensstemmelse med anbefalinger i Killiliisa op om grundlæggende, tidssvarende seksualundervisningsindsatser i landets folkeskoler med fokus på normal seksualitet.¹⁰³ Som et supplement anbefales iværksættelse af tværgående indsatser, hvor "udefrakommende" fagpersoner i dialog med børn og unge får sat personlige og lovmæssige grænser på dagsordenen. Det er afgørende, at undervisningen er målrettet de forskellige alderstrin, ligesom konceptet bør udarbejdes som et tilbagevendende tiltag, som for eksempel "Uge Sex" i landets folkeskoler. Grønlands Politi understøtter gerne udviklingen af et koncept, hvor man i et tværfagligt samarbejde kan sætte fokus på, hvem der underviser børnene i hvad, og hvordan politiet kan spille en rolle i afvikling af undervisning med særlig fokus på lovens grænser. Grønlands Politi vil i 2021 udarbejde et skolekoncept, hvor tværfaglighed vil være i fokus.

Grønlands Politi afvikler i 2020 i tråd med ovenstående oplysningskampagnen "Anmeld seksuelle overgreb, vi hjælper dig", der indeholder en oplysningsvideo og foredrag på landets folkeskoler om seksuelle overgreb og om vigtigheden af at italesætte og politianmelde disse. Ligeledes afholder Grønlands Politis sektion for Forebyggelse og Analyse i 2021 et undervisningsforløb omhandlende bekæmpelse af digitale krænkelser og netetik.

Kortsigtet mål: Gennemføre Grønlands Politis oplysningskampagne om anmeldelse af seksuelle overgreb samt afvikling af undervisning om digitale krænkelser og netetik. Grønlands Politi ønsker at være med til at igangsætte et tværfagligt samarbejde, der har

¹⁰³ Naalakkersuisut (2018): 24ff

fokus på at inddrage de forskellige myndigheders fagviden i både materiale og undervisning.

Langsigtet mål: Grønlands Politi bidrager til et tværfagligt samarbejde, der resulterer i et undervisningskoncept målrettet forskellige klassetrin, der afholdes på landets folkeskoler ved kontinuerlig, tværfaglig undervisning med særligt udviklet undervisningsmateriale.

Forudsætninger: Fast fokus på kontinuerlig seksualundervisning og grænsesætning på landets folkeskoler og uddannelsesinstitutioner, som konceptet kan tilknyttes.

2. Udarbejde beredskabsplan i alle byer

Formål: En tydelig anmeldelsesbarriere er, at der blandt fagpersoner mangler viden om håndtering af sager om seksuelle overgreb herunder procedurer for underretning og politianmeldelse. Det anbefales, i overensstemmelse med anbefalinger i Killiliisa¹⁰⁴ og "National handlingsplan mod forældres omsorgssvigt af børn 20-30",¹⁰⁵ at der som supplement til nuværende beredskabsplaner udarbejdes særskilte tværfaglige beredskabsplaner vedrørende seksuelle overgreb mod børn og unge. Rammerne for disse skal tillade tilpasning til lokale forhold i den enkelte by.

Tiltag: Tværfaglig udarbejdelse af beredskabsplan målrettet fagpersoner. I planen beskrives lokale procedurer – internt i den enkelte myndighed og tværfagligt – og ansvarsfordeling vedrørende håndtering af sager om seksuelle overgreb og videre arbejde på baggrund af samme. Et sådan arbejde er i gangsat i Kommuneqarfik Sermersooq, hvor beredskabsplanen for Tasiilaq allerede er offentliggjort, og der er nedsat en styre- og arbejdsgruppe i Nuuk.

Der kan i udarbejdelsen tages udgangspunkt i "Det gode beredskab", der er udarbejdet af SISO og Socialministeriet og tilpasset grønlandske forhold og lovgivning.¹⁰⁶ Derudover kan man finde inspiration i beredskabsplaner fra andre kommuner.

Grønlands Politi udarbejder i 2021 en oplysningskampagne om politiets arbejde med seksuelle overgreb målrettet fagpersoner. Indholdet i denne bruges som afsæt for en skabelon og en drejebog, der udarbejdes af Forebyggelse og Analyse, som kan danne rammen for det politifaglige input til planerne samt opfølgning.

Grønlands Politi anbefaler, at der i udarbejdelse af beredskabsplaner indtænkes implementeringsstrategier og kontinuerlig introduktion til nye fagpersoner. Kvalitetssikring, implementering og løbende evaluering af beredskabsplanerne bør have et centralt politisk ophæng.

Kortsigtet mål: Nedsætte lokale arbejdsgrupper, der med sparring og inspiration på tværs af kommunerne og eventuelt fra nationalt hold udarbejder beredskabsplanerne.

Langsigtet mål: Implementering af beredskabsplaner lokalt.

¹⁰⁴ Naalakkersuitsut (2018): 30

¹⁰⁵ Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet (2019): 30

¹⁰⁶ Departement for Familier og Sundhed (2007): 52

Forudsætninger: Prioritering af tværfaglig udarbejdelse af beredskabsplaner.

3. Øget information til ofre for seksuelle overgreb

Formål: Denne anbefaling udspringer af, at det som offer for et seksuelt overgreb er vigtigt at opleve, at man bliver taget seriøst og får hjælp, når man har åbnet op om overgrebet. Formålet med denne anbefaling er derfor, at ofre for seksuelle overgreb får den nødvendige viden og vejledning i forbindelse med deres anmeldelse, og at der i forlængelse heraf henvises til kvalificeret behandling for at mindske risikoen for senfølger af seksuelle overgreb i barndommen.

Tiltag: I overensstemmelse med anbefaling 49 "Øget information til ofre" fra Naalakkersuisut's Strategi og indsatsplan på Justitsområdet fra 2017¹⁰⁷ arbejder Grønlands Politi for at klæde sine medarbejdere på i forhold til på korrekt og respektfuld måde at kunne informere ofre for seksuelle overgreb om understøttende tilbud.

Sager om seksuelle overgreb vil for et offer altid være unik og bør behandles som sådan. Nationalt Efterforskningscenter i Danmark har udarbejdet "Vejledning om politiets behandling af sager om voldtægt eller voldtægtslignende forhold", der trådte i kraft i 2019. Denne indeholder en vejledning i, hvad ofre skal informeres om ved eller umiddelbart efter, der er indgivet en anmeldelse. Derudover er der flere tiltag på vej i forlængelse af denne vejledning. Det er væsentligt med et samarbejde med de øvrige myndigheder om, at de rette behandlingstilbud og øvrig støtte er til stede for ofre i hele Grønland.

Grønlands Politis sektion for Forebyggelse og Analyse bistår med at tilpasse vejledningen til grønlandske forhold og forestår at udbrede denne og relateret materiale til betjentene i Grønlands Politi.

Desuden arbejdes der i overensstemmelse med anbefaling 12 fra "Grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland"¹⁰⁸ med oprettelsen af en ny enhed i Grønlands Politi mod seksuelle overgreb mod børn. Enheden skal fungere som ét samlet indgangspunkt i politiet for sager om seksuelle overgreb mod børn og sikre en hurtig og effektiv sagsbehandling i politiet samt en bedre håndtering af de børn og unge, som har været udsat for seksuelle overgreb. Enheden blev præsenteret som Initiativ 22 i et regeringsudspil til en ny flerårsaftale i august 2020.¹⁰⁹

Kortsigtet mål: Forebyggelse og Analyse bistår med at tilpasse Nationalt Efterforskningscenters vejledning og relateret materiale til grønlandske forhold

¹⁰⁷ Naalakkersuisut (2017): 26

¹⁰⁸ Social- og indenrigsministeriet, Justitsministeriet og Naalakkersuisut (2020): 61

¹⁰⁹ Justitsministeriet (2020): 30

Langsigtet mål: Grønlands Politis betjente bliver klædt grundigt på til at modtage anmeldelser af seksuelle overgreb, samt henvise til rette støtteforanstaltninger. Vejledningen holdes opdateret med nye nationale og lokale tilbud og henvisningsmuligheder.

Forudsætninger: Dialog med kommuner, Styrelsen for Forebyggelse og Sociale Forhold, sundhedsvæsenet med flere om nuværende og kommende tilbud til ofre for seksuelle overgreb.

4. Helhedsorienteret fokus på aftabuisering og oplysning til voksne borgere

Formål: Seksuelle overgreb er underlagt et tabu blandt befolkning, hvilket udgør en stor barriere for anmeldelse. Formålet er derfor at skabe et helhedsorienteret, nuanceret og tillidsskabende fokus på samarbejdet omkring tabubrud samt en afmystificering af myndighedernes håndtering af seksuelle overgreb.

Tiltag: Oplæg og offentlige debatter for voksne borgere afholdt i et samarbejde mellem Grønlands Politi, Killiliisas rollemodelkorps og socialfaglige sagsbehandlere. Den personlige historie fra rollemodellerne, der enten er ofre eller pårørende til ofre for seksuelle overgreb, indleder og følges af korte faglige oplæg fra Grønlands Politi og sagsbehandlere, der supplerer det personlige med et fagligt perspektiv på seksuelle overgreb. Der vil afsluttes med mulighed for spørgsmål og dialog.

Temaerne, der berøres, bør være 1) vigtigheden af at snakke om overgreb, 2) at give et indblik i et "forløb" i en sag om et seksuelt overgreb fra flere perspektiver, 3) vejledning i, hvordan man som pårørende holder øje med adfærdsforandringer og håndterer mistanker om seksuelle overgreb, 4) opfordring til samarbejde mellem både borgere og myndigheder lokalt i kampen mod overgreb og mørketal på området, og 5) den svære samtale med børn om seksuelle overgreb.

Kortsigtet mål: Fastsætte rammerne for samarbejdet på tværs af myndighederne herunder udarbejdelse af oplægsmateriale.

Langsigtet mål: Skabe en åben snak om seksuelle overgreb og dermed arbejde for at bryde tabuet via afholdelse af oplæg og debatter med flere perspektiver på et seksuelle overgreb.

Forudsætninger: Prioritering af tværfagligt samarbejde vedrørende aftabuisering.

5. Styrke relationen mellem myndigheder og borgere

Formål: Der opleves på tværs af myndigheder fra borgeres side en mistillid til "systemet" som helhed. Formålet med denne anbefaling er derfor at skabe større tillid til myndighedernes funktioner, så borgere i højere grad har lyst til selv at henvende sig.

Tiltag: Øget kommunikation af positive historier fra alle myndigheder samt kommunikation til borgere med budskaber om 1) myndighedernes funktioner og 2) de faglige baggrunde for disse. Budskaberne skal formidles på de platforme, hvor flest borgere reelt ser budskaberne og eventuelt har mulighed for at dele dem. Det er et arbejde, som Grønlands Politi har startet op med tilstedeværelsen på Facebook. Det kan videre være fordelagtigt at tænke i opslag, der kan deles på tværs af myndigheder og eventuelt med flere myndigheder som afsendere. Der kan for eksempel tages udgangspunkt i uhensigtsmæssige misforståelser, der ofte opleves til frustration for både fagpersoner og borgere.

Desuden anbefaler Grønlands Politi, at myndighederne i højere grad afholder og deltager i flere arrangementer i både byer og især bygder, hvor opsøgende arbejde og positiv relationsdannelse er mulig. Det kan blandt andet gøres ved at planlægge koordinerede, tværfaglige bygdeture med skolebesøg, borgermøder og oplægsarrangementer med fagligt indhold og tid til dialog i øjenhøjde. Forebyggelse og Analyse i Grønlands Politi har fokus på at opbygge lokale partnerskaber og arbejder i den forbindelse også med muligheden for i videre omfang at inddrage civilsamfundene og borgere i den lokale relationsdannelse.

Kortsigtet mål: Digital kommunikation fra de enkelte myndigheder om positive historier og afklaring af typiske tvivlsspørgsmål.

Langsigtet mål: Tværfaglig koordinering og afholdelse af lokale arrangementer og faglige rejser med henblik på "uformelle" møder med borgere og opsøgende arbejde, blandt andet ved øget fokus på lokale partnerskaber.

Forudsætninger: Intern og tværfaglig kommunikation af "de gode historier", alle myndigheder skal prioritere tværfaglighed og indgå konkrete, lokale partnerskaber samt koordinere "årshjul" (se anbefaling 8).

6. Etablering af henvendelsestilbud og krænkelsebehandling

Formål: Behandling for både mulige og dømte krænkere vil lette den resocialiserende indsats og være med til at bryde krænkelseadfærd og forhindre fremtidige overgreb. Formålet med denne anbefaling er dermed en øget støtte og behandling til gerningspersoner og potentielle krænkere, så krænkelseadfærden brydes og mulige overgreb forhindres.

Tiltag: "Etablering af behandlingstilbud rettet mod domfældte krænkere" og "Undersøgelse af krænkere i anstalten" er femte-højst prioriterede indsats på Naalakkersuisut's prioriteringsliste fra 2018, der samler op på ønskede indsats fra Strategi- og indsatsplan på Justitsområdet fra 2017.¹¹⁰ Ligeledes er der i "Grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland" udarbejdet fire anbefalinger, anbefaling 13-16, målrettet resocialisering og programindsatser for dømte seksualforbrydere, samt behandlingscentre for voksne med seksuelt krænkende adfærd mod børn og unge under 18 år.¹¹¹ Grønlands Politi er i overensstemmelse hermed enig i behovet for øgede behandlingstilbud til både krænkere og potentielle krænkere.

Grønlands Politi deltager for at understøtte dette i et samarbejde under Killiliisa, der ser på netop muligheden for at etablere behandlingstilbud i Grønland – både til domfældte og potentielle krænkere. Her bør fokus også være på en øget resocialiserende indsats af dømte krænkere i lokalsamfundet.

Kortsigtet mål: Behovsafdækning i forbindelse med etablering af behandlingstilbud, herunder karakteristika ved gerningspersoner i sædelighedssager mod børn.

Langsigtet mål: Oprette behandlingsmuligheder for dømte, ikke-dømte og potentielle krænkere.

Forudsætninger: Lovgivning som understøtter behandlingsmuligheder.

¹¹⁰ Departement for Sociale Anliggender og Justitsområdet (2018): 2

¹¹¹ Social- og indenrigsministeriet, Justitsministeriet og Naalakkersuisut (2020): 62ff

7. Strategisk koordination på tværs af myndigheder

Formål: Det er problematisk og en barriere for at anmelde et overgreb, at myndighedssamarbejdet på flere områder ikke har det nødvendige strategiske fokus på at sikre en koordineret indsats mod seksuelle overgreb. Formålet med denne anbefaling er dermed, at det tværfaglige samarbejde på strategisk niveau optimeres for at styrke forankringen af samarbejdet, øge tilliden myndighederne imellem og skabe grundlag for en fælles fortælling til borgerne fra en koordineret myndighedsgruppe.

Tiltag: Det anbefales, at den politiske forankring af det tværfaglige arbejde styrkes på et strategisk niveau. Grønlands Politi arbejder i den forbindelse med at starte et forum (med arbejdstitlen "Kredsraad") op med repræsentanter fra alle landets kommuner og relevante Naalakkersuisoq, for på den måde at have rum til at drøfte politiske samarbejdsområder, hvor Grønlands Politi spiller en rolle. Sammenhængen til det lokalstrategiske arbejde er også vigtig at berøre her, da de centrale, strategiske beslutninger ikke vil blive forankret lokalt uden et lokalt forum til at sikre denne del. Her bør man se på muligheden for at tænke de eksisterende, lokale fora ind.

I arbejdet med at oprette Kredsraad bør man derfor se på muligheden for i øvrigt at forenkle det samlede antal råd, nævn og udvalg med fokus på forebyggelse både på det strategiske niveau, såsom Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd og Alkohol- og Narkotikarådet, og på det lokale niveau, såsom Ledelsesforum, Forebyggelsesudvalg og Tværfagligt Samarbejdsudvalg, i hele Grønland. Det vil give bedre muligheder for at arbejde i samme retning, bruge midlerne korrekt og skabe en mulighed for et bedre politisk ophæng i forhold til lokale tiltag. Arbejdet med oprettelsen af Kredsraad stemmer ligeledes godt overens med Naalakkersuisuts anbefaling om en reorganisering af det forebyggende arbejde, anbefaling 63 i "Strategi og indsatsplan på justitsområdet 2017".¹¹²

Grønlands Politi vil på denne måde arbejde for, at rammerne for samarbejde på tværs af myndigheder har et øget blik for de områder, hvor det er muligt at koordinere strategier og udarbejde helhedsorienterede visioner.

Kortsigtet mål: At etablere et fast forum på strategisk plan i Grønland. Derudover at starte et arbejde op med at forenkle de strategiske fora og indsatser på det forebyggende område.

¹¹² Naalakkersuisut (2017): 31

Langsigtet mål: En ny struktur for strategisk sammenhæng mellem myndighederne ved få, handlekraftige politiske fora med en fast struktur koblet til den lokale udmøntning af de fælles rammer.

Forudsætninger: Tværsektoriel prioritering af samarbejdet om hele forebyggelsesområdet, herunder børne- og ungeområdet. I Grønlands Politis Strategi for 2019-2022, "Sammen skaber vi tryghed", er både fokus blandt andet på forebyggelse generelt og forebyggelse for børn og unge konkret.

8. Styrket lokalt samarbejde og koordineret, tværfaglig indsats

Formål: Den lokale, tværfaglige indsats er væsentlig for, at borgerne har tillid til myndighederne. Tilliden er nødvendig for at skabe incitamentet for, at forurettede og pårørende går til myndighederne med deres viden om seksuelle overgreb og kan føle sig overbevist om, at der handles på deres henvendelse. Formålet er dermed, at det tværfaglige samarbejde styrkes i lokalsamfundene med henblik på en tættere og mere koordineret sammenhæng mellem de lokale myndigheder.

Tiltag: Grønlands Politi vil arbejde for, at de strategiske rammer (se for eksempel anbefaling 7) for det lokale samarbejde muliggør koordinering af strategier, udarbejdelse af helhedsorienterede visioner og samspil mellem myndighedernes årshjul. Grønlands Politi vil gerne bistå med at udarbejde lokale, tværfaglige strategier for blandt andet børne- og ungeområdet i kommunerne.

Der bør desuden være øget mulighed for at koordinere besøg, oplæg og borgermøder i bygder, hvor hver myndighed i dag har hvert deres årshjul for den lokale tilstedeværelse, der sjældent tilgodeser andre myndigheders mulighed for at deltage.

Det anbefales, at de strategiske rammer udarbejdes, så der lokalt kan iværksættes kontinuerlige drøftelser af ansvars- og rollefordelinger i de tværfaglige snitflader, der lokalt opleves problematiske. Eksempler herpå kan være behov for orientering og inddragelse i tværfaglige opgaver, vilkår for deling af viden om borgere på tværs af faggrupper og fælles udnyttelse af lokale opkvalificeringsmuligheder. Det anbefales, at der på baggrund af drøftelserne på relevante områder udarbejdes skriftlige samarbejds- eller opfølgingsaftaler. Aftalerne kan blandt andet benyttes i forbindelse med overlevering fra én ansat til en anden og dermed mindske de lokale udfordringer ved personaleudskiftning. Disse anbefalinger tilslutter sig blandt andet Killiliisas anbefalinger for tværfagligt samarbejde i sager om seksuelle overgreb, hvor vigtigheden af forpligtende samarbejdsaftaler med fokus på rolle- og ansvarsfordeling ligeledes påpeges.¹¹³

I forhold til overlevering arbejder Grønlands Politi på de nuværende enkeltmandsstationer med syv måneders ansættelser, hvor der i den først/sidste måned er overlap med den betjent, der skal overtage stationen. På den måde sikres den vigtigste overlevering ved personaleudskiftning. Samtidig udbydes et samlet oplæringsforløb for nyansatte i politisøjlen, for at sikre et minimum af nødvendig viden om lokale forhold ved kortere ansættelsesforløb.

¹¹³ Naalakkersuisut (2018): 30

Kortsigtet mål: Planer for overlevering af viden om tværfaglige snitflader lokale myndigheder imellem.

Langsigtet mål: Omlægning af det lokale samarbejde på børne- og ungeområdet i kommunerne med fokus på handlingsorienterede fora.

Forudsætninger: Det strategiske, politiske koordinations (anbefaling 7) skal være på plads, før det lokale samarbejde kan forankres i et stærkt og tværfagligt politisk ophæng.

9. Nedbringelse af den tværfagligt samlede sagsbehandlingstid

Formål: Som borger betyder det ikke noget, hvilken myndighed der bærer ansvaret for den lange sagsbehandlingstid, da det er en barriere for at anmelde en sag, at sagsbehandlingstiden i "det offentlige system" er lang. Formålet med denne anbefaling er dermed at iværksætte et arbejde for at nedbringe den samlede sagsbehandlingstid på tværs af myndigheder, særligt i sager om seksuelle overgreb.

Tiltag: Kortlægge udfordringer i sagsbehandlingen af særligt sager om seksuelle overgreb, men på sigt også bredt ud til kriminalsager generelt i Grønland, for dermed at sikre kortere sagsbehandlingstider på tværs af myndighederne. Der er stort fokus på området og spørgsmålet er drøftet i Rådet for Grønlands Retsvæsen. Eksempelvis er Justitsministeriet sammen med Rigsadvokaten og Domstolsstyrelsen ved at se på sagsbehandlingstiderne for tidspunktet for kriminalsagens afgørelse til iværksættelse af dommens fuldbyrdelse.

Man bør i dette arbejde være opmærksom på og muligvis inddrage de øvrige myndigheder i Grønland, for på den måde at sætte fokus på sagsbehandlingstiderne på tværs af samarbejdet med de øvrige myndigheder på justits-, social- og sundhedsområdet i Grønland.

Grønlands Politi har som opfølgning på anbefalingerne i rapporten "Tasiilaq – En kortlægning af seksualforbrydelser mod børn og unge i Tasiilaq i perioden 2014-2018 samt anbefalinger til forebyggende indsatser"¹¹⁴ sat fokus på at nedbringe sagsbehandlingstiden i sager om seksuelle overgreb mod børn og unge, blandt andet ved en systematisk opfølgning på videoafhøringer. Tilsvarende fokuseres i "Grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland" på sagsbehandlingen af børnesager i det kommunale regi, hvor der i anbefaling 5 er udarbejdet et initiativ om bistand på området via rekruttering af yderligere fagpersonale.¹¹⁵

Kortsigtet mål: Starte et tværgående arbejde op, som skal sætte rammen for et fælles fokus på at skabe fremdrift i arbejdet med at nedbringe sagsbehandlingstider på tværs. Det skal eksempelvis ske ved at kortlægge borgernes vej gennem systemet, med fokus på hvilke faktorer der påvirker sagskvalitet og sagsbehandlingstider, når der begås overgreb mod børn og unge.

¹¹⁴ Razavi, A. P. & Friis, C. M. E. (2019): 65

¹¹⁵ Social- og indenrigsministeriet, Justitsministeriet og Naalakkersuitsut (2020): 53

Langsigtet mål: Nedbringe den samlede sagsbehandlingstid fra første kendskab til et seksuelt overgreb hos en myndighed til kriminalsagens afslutning, blandt andet ved at arbejde med de væsentligste faktorer, der forlænger sagsbehandlingstiden. I forlængelse heraf nedbringe den samlede sagsbehandlingstid i kriminalsagskæden generelt.

Forudsætninger: De relevante myndigheder skal i forbindelse med kriminalsager indvilge i at registre sagsbehandlingstid i sager om seksuelle overgreb mod børn og unge – og være villig til at dele dem på tværs. Øvrige myndigheder skal være villige til at se på de områder, hvor de påvirker en sags samlede sagsbehandlingstid.

Litteraturliste

Arnfiord, S. (2016) *Sociale forhold og socialpolitik i Grønland. I. Socialpolitik* (4. udgave). København: Hans Reitzels Forlag.

Balvig, F. (2015) *Kriminalitets og retsbevidsthed – i Grønland*. Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab, Bind 102, Nr. 1.

Balvig, F., Laursen, B., Madsen, K. S., Sidenius, K., & Martinussen, M-B. E. (2009) *Voldtægt der anmeldes... Del III: Udviklingen - især med henblik på fuldbyrdede overfaldsvoldtægter*. Glostrup: Det Kriminalpræventive Råd.

Børneteamets ekspertgruppe (2020) *Er voldtægt gratis i Danmark? Hvilke tanker og følelser efterlader det hos den ramte, når gerningsmanden går fri*. København: Center for Seksuelle Overgreb.

Christensen, E., Kristensen, L. G. & Baviskar, S. (2008) *Børn i Grønland. En kortlægning af 0-14-årige børns og familiers trivsel*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Christensen, E. & Baviskar, S. (2015) *Unge i Grønland. Med fokus på seksualitet og seksuelle overgreb*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Dahl, J. (1999) *Inuit, Kultur og Samfund: En grundbog i eskimologi*. Systeme.

Departement for Familier og Sundhed (2007) *Seksuelle overgreb og fysisk/psykisk vold – før, under og efter. Inspirationskatalog til udarbejdelse af et skriftligt kommunalt beredskab*.

<https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Familie/DK/Inspirationskatalog%20til%20et%20skriftligt%20kommunalt%20beredsskab.pdf>. Hentet den 30. juli 2020.

Departementet for Familie, Ligestilling, Sociale Anliggender og Justitsvæsen (2017) *Redegørelse om sagstal på børne- og ungeområdet*.

<https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Familie/DK/Redeg%C3%B8relse%20om%20sagstal%20p%C3%A5%20b%C3%B8rne-%20og%20ungeomr%C3%A5det%20-%20januar%202017%20DK.pdf> Hentet den 30. juli 2020.

Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet (2018) *Prioritering af ønskede indsatser 2018*.

<https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Familie/DK/Ny%20priorit>

[eringsliste%20til%20strategi%20og%20indsatsplan%20for%20justitsomr%C3%A5det%20DK.pdf](#) Hentet den 30. juli 2020.

Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet (2019) *National handlingsplan mod forældres omsorgssvigt af børn 20-30. Børn og familier i centrum – et mere sammenhængende børne- og familieområde*

<https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanog/Files/Attached%20Files/Familie/DK/2019/National%20handlingsplan%20mod%20forldres%20omsorgssvigt%20af%20bfrn%2020202030%20DK.pdf>. Hentet den 30. juli 2020.

Edmund, D. S og Bland, P. J. (2011) *Real tools: Responding to multi-abuse trauma. A tool kit to help advocates and community partners better serve people with multiple issues*. Alaska Network on Domestic Violence and Sexual Assault.

Forskningsnetværket om seksuelle overgreb mod børn (2006) *Seksuelle overgreb mod børn og unge. En antologi om forebyggelse og behandling*. København: AKF Forlaget.

Gregersen, C. (2010) *Livsmød – Socialpædagogisk og psykoterapeutisk behandling af børn i Grønland*. Milik.

Grønlands Politi (2019) *Sammen skaber vi tryghed. Strategi for Grønlands Politi 2019 – 2022*. <https://politi.gl/~media/mediefiler/gl/dokumenter/word/grnlands-politis-strategi-20192022.pdf?la=da&hash=16817E2868D912098906CCB3EA5E7FC4329B40BD>. Hentet den 30. juli 2020.

Grønlands Politi (2020) *Årsstatistik 2019. Grønlands Politi*. <https://politi.gl/~media/mediefiler/gl/dokumenter/aarsstatistik-2019.pdf?la=da&hash=66918FCEBB7BDF77BE8D6974965E17B3E65E98F3>. Hentet den 30. juli 2020.

Holm-Petersen, K. (2019) *Landet hvor socialrådgivere forsvinder*. Socialrådgiveren. Dansk Socialrådgiverforening. <https://socialraadgiverne.dk/wp-content/uploads/2019/08/2019-08-Socialraadgiveren.pdf>. Hentet den 30. juli 2020.

Højholdt, A. (2016) *Tværfprofessionelt samarbejde i teori og praksis*. København: Hans Reitzels Forlag.

Ingemann, C., Lundblad, A. & Larsen, C. V. L. (2020) *Nabo, unges stemmer om social inklusion i Grønland*. Nordisk Ministerråd.

Justitsministeriet (2018) *Nærhed og tryghed*. https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2018/udspil_naerhed_og_tryghed.pdf. Hentet den 30. juli 2020.

Justitsministeriet (2020) *Trygheden først – et politi der er dér, hvor danskerne har brug for det. Regeringens oplæg til. aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2024.*

https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2020/fleraarsaftale_udspil_endelig.pdf. Hentet d. 30. september 2020.

Justitsministeriets Forskningskontor (2020) *Virkninger af straf over for gerningsmænd, befolkning og ofre. Et litteraturstudie.* Justitsministeriet.

https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2020/rapport_-_virkninger_af_straf_over_for_gerningsmaend_befolkning_og_ofre_maj2020.pdf.

Hentet den 30. juli 2020.

Karstoft, Kl., Beck, N. & Elklit, A. (2012) *Senfølger og behandling af seksuelt misbrug i barndommen.* Videnscenter for Psykotraumatologi. Odense: Syddansk Universitet.

Larsen, C. V. L. & Bjerregaard, P (2019) *Vold og seksuelle overgreb i Grønland. Et notat baseret på befolkningsundersøgelserne i Grønland.* Odense: Syddansk Universitet.

MIO (2017) *Kommune Kujalleq. Børnetalsmandens Rejserapport fra Sydgrønland.* Nuuk, MIO.

MIO (2018) *Qaanaaq. Børnetalsmandens rejserapport.* Nuuk, MIO.

Naalakkersuisut (2017) *Strategi og indsatsplan på justitsområdet 2017. Naalakkersuisuts ønsker til forbedringer på justitsområdet i Grønland*

<https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Familie%20og%20Justits/DK/Strategi%20og%20indsatsplan%20p%C3%A5%20justitsomr%C3%A5det.pdf>.

Hentet den 30. juli 2020.

Naalakkersuisut (2018) *Killiliisa – Lad os sætte Grænser. Naalakkersuisuts strategi mod seksuelle overgreb 2018-2022.*

https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Familie/DK/Killiliisa_dk.pdf.

Hentet den 30. juli 2020.

Pedersen, C., Gohr, C. & Olsen, I. (2014) *Som ringe i vandet. Baselineundersøgelse – befolkningens viden om og holdninger til seksuelle overgreb mod børn.* Nuuk: Bedre Børneliv.

Razavi, A. P. & Friis, C. M. E. (2019) *Tasiilaq. En kortlægning af seksualforbrydelser mod børn og unge i Tasiilaq i perioden 2014 – 2018 samt anbefalinger til forebyggende indsatser.* Grønlands Politi.

<https://politi.gl/~media/mediefiler/gl/dokumenter/word/tasiilaq-rapport.pdf?la=da&hash=134911332D5E48FD2A8D2E4595C8C60A61A1F9F4>.

Hentet den 30. juli 2020.

Rigspolitiet (2017) *National Strategisk Analyse 2017*. <https://politi.dk/-/media/mediefiler/landsdaekkende-dokumenter/landsdaekkende/om-politiet/strategier/national-strategisk-analyse-2017.pdf?la=da&hash=E0D677EF2C54DF7AAD6DAC0E0968E58F77D52417>. Hentet den 30. juli 2020.

Rigspolitiet (2020a) *Kriminalitetsramte borgeres tilfredshed med politiet*. Rigspolitiet, Politifagligt Udviklingscenter & Koncernudvikling. <https://politi.dk/-/media/mediefiler/landsdaekkende-dokumenter/landsdaekkende/nyheder/kriminalitetsramte-borgernes-tilfredshed-med-politiet.pdf?la=da&hash=39830927C0BAC7A745589B56533607BBF7FA3F98>. Hentet den 30. juli 2020.

Rigspolitiet (2020b) *Politiets Tryghedsundersøgelse i Grønland*. <https://politi.gl/-/media/mediefiler/gl/dokumenter/word/tryghedsundersogelse-rapport-2019.pdf?la=da&hash=CFD854C62119EAC29A2027495A3C3750B6748CF1>. Hentet den 30. juli 2020.

Social- og indenrigsministeriet, Justitsministeriet og Naalakkersuitsut (2020) *Grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland* <https://sim.dk/media/38259/21082020-groenlandsk-dansk-tvaergaaende-arbejde-for-en-styrket-indsats-for-udsatte-boern-og-unge-i-groenland.pdf> . Hentet den 1. september 2020.

Socialstyrelsen (2014) *Den professionelle tvivl. Tegn og reaktioner på seksuelle overgreb mod børn og unge. Et fagligt vejledningsmateriale*. København: SISO, Kontor for børn og familie, Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2017) *Initiativ om understøttelse af det grønlandske selvstyre på området for socialt udsatte børn og unge i Grønland. Analyserapport*. <https://socialstyrelsen.dk/filer/tvaergaende/stotte-til-udsatte-born-og-unge-i-gronland-analyserapport-final-dk.pdf>. Hentet den 30. juli 2020.

Stevnhøj, A. L. og Strange, M. (2016) *Børn og seksualitet*. København: Hans Reitzels Forlag.

Styrelsen for Forebyggelse og Sociale Forhold (2019) *Håndbog til fagpersoner om seksuelle overgreb mod børn*. Styrelsen for Forebyggelse og Sociale Forhold. <https://naalakkersuisut.gl/~/-/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Familie/DK/2019/Killiliisa%20håndbog%20DA.pdf>. Hentet den 30. juli 2020.

Søberg, T. (2016) *Voldtægt – en svær sag?* Koncern HR – Politiskolen.

Henvisninger til lovtekster, politiske betænkninger med mere

Bekendtgørelse af FN-konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder.

<https://www.retsinformation.dk/eli/ltc/1992/6>. Hentet den 30. juli 2020.

Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn.

https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanog/Files/Kundgoerelser/DK/2017/Inatsisartut%20love/Inalov20_260617_DK.pdf. Hentet den 30. juli 2020.

Kriminallov for Grønland. Lov nr. 306 af 30. april 2008.

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2008/306/Pdf>. Hentet den 30. juli 2020.

Lovtidende A, 2019: Lov om ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland af den 27. februar 2019, Nr. 168

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjDttzuvXqAhVLplsKHVusAAEQFjABegQIBBAB&url=https%3A%2F%2Fwww.retsinformation.dk%2Feli%2Flta%2F2019%2F168%2FPdf&usg=AOvVaw0UkMEfBlwV3b9kOb0RUSAp>.

Hentet den 30. juli 2020.

Retsplejelov for Grønland. Lov nr. 305 af 30. april 2008

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2008/305> Hentet den 30. juli 2020.